

Sid 2 **LEDAREN:** Självständighet är att kunna fatta beslut om sitt eget liv. Även om nationens gränser i dag är trygga är våra unga inte det.

Lyckligt lottade

Sidan 8

Rädda klimatet lite grann varje dag

Sidan 10

Laestadianerna satsar i Albanien

Sidan 5

► **DENNA VECKA:** DETTA ÄR ETT DUBBELNUMMER MED FÖRSAMLINGSANNONSERING FÖR BÅDE ANDRA OCH TREDJE ADVENT.

Allt för den ljusa stjärnan

Lussetågets doldis är hästpojken Staffan. Legenden om honom var stark i nordiska traditioner, som nu börjar vara helt bortglömda.

SIDAN 13

Gud sa: Jag vill att du blir präst. Henrik sa: Okej.

Sidan 2

Den förnöjsamma har slutat tävla och posera

Sidan 12

Tolv dagar av ljuvligt doftande liv

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Självständighet mer än gränser

KP SJÄLVSTÄNDIGHETSDAGEN erbjuder allvar vid sidan av festligheter. Tacksamhet mot dem som offrade mycket. Lättnad över att historiens fåra krökte sig så som den gjorde för vårt folk. Samtidigt borde dagen påminna finländarna om att reflektera över vad självständighet och frihet innebär år 2015. Det är det bästa sättet att förvalta det arv som veteranerna gav.

Som bekant fick Finlands ekonomi skjuts under efterkrigstiden. Det sönderslagna byggdes upp, grunden för något som senare skulle bli välfärd lades. I det arbetet var hela befolkningen, inte minst de unga och arbetsföra, viktig och värdefull. Tron på tillväxt stärktes allteftersom den materiella livskvaliteten steg. Det fanns ett gemensamt projekt, som finländarna var trygga i trots att den politiska otryggheten och rädslan för att inlemmas i det sovjetiska bygget var stor, och troligen också befogad. På det kollektiva planet existerade fortfarande ett reellt hot mot friheten och självständigheten, den som hade kostat över nittiotusen finländska soldaters liv. På det individuella planet, trots efterkrigstidens många personliga tragedier, knapphet och hårda arbete, grydde ljus och hopp. Det fanns tro på att det privata livsprojektet skulle lyckas, med hårt arbete och vilja. Finland var ett drivhus med möjligheter, där ramverket var de grundläggande medborgerliga rättigheter och friheter som nationen hade försvarat.

TROTS politiska utspel från vår stora granne i öst är Finland i dag en trygg nation. Växthusets stomme och väggar står kvar. Men inne i växthuset tynar livskraften. De yttre ramarna för det gemensamma projektet har inte kunnat hindra att var femte 15-24-åring som hade kunnat jobba går arbetslös senhösten 2015. När kopplingen mellan byggritning och verklighet brister tappar individen tilltron. Därför finns den största fienden inte längre utanför landets gränser, utan innanför, som en smygande röta. Den individuella självständigheten är inte i paritet med den kollektiva. Nationen är trygg. Men dess ungdomar är otrygga. Det syns i en mängd studier. I höst publicerade försäkringsbolaget Genworth Financial en undersökning som visar att finländare mellan 18-34 år skjuter upp många livsbeslut på grund av ekonomisk osäkerhet: parförfällande, familj, bostadsköp, lån. Osäkerheten tycks dessutom ha ökat sedan motsvarande undersökning i fjol.

Samma fenomen återspeglar sig i andra attitydundersökningar. Unga har större prestations- och klimatångest och framtidssoro överlag. Dessutom är de är mer desillusionerade och cyniska.

SJÄLVSTÄNDIGHET handlar om att kunna fatta beslut om sitt liv och sin framtid. Om de möjligheterna kringskärs i praktiken av krassa faktorer som pengar och känslan av att inte behövas skraller självständighetsbegreppet som bibelns cymbaler. Därför är det viktigt och riktigt att fira de möjligheter vi har. Men lika viktigt att fortsätta bygga ett samhälle där de unga behövs.

”Nationen är trygg. Men dess ungdomar är otrygga.”

PROFILEN: HENRIK WIKSTRÖM

”Du kan inte gnälla om dina rättigheter om jobbet går ut på att bära en fackla genom årtusendena, i väntan på att Jesus ska återvända.”

Som en soldat på sin post

Som nioåring insåg han att han kommer att bli utslagen och marginaliserad. Som tjuugoåring rörde han sig i halvkriminella kretsar. Sedan mötte han Jesus. I dag är han präst och drömmer om en kyrka som predikar evangeliet för samhällets minsta.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Namnet till trots talar Agricolarörelsens verksamhetsledare, prästen **Henrik Wikström**, ingen svenska. Hans pappa är svenskspråkig, liksom farföräldrarna, men där han växte upp i Vanda var hemspråket finska.

– Jag växte upp i korselden mellan två kulturer. Min mamma studerade litteratur vid universitetet men kom från ett arbetarklasshem, min pappas släkt var högborgerlig, rent av rik.

Han växte upp i ett hem där hans mamma lärde honom att be och lita på Gud, men hemmet hade också sina konflikter.

– Jag var ett lyckligt barn och kände mig älskad, men mina föräldrar grälade en hel del, och det påverkade mig. I tredje klassen började jag marginaliseras. Jag kunde inte koncentrera mig, det var så jobbigt hemma. Som vuxen har jag fattat att det berodde på föräldrarnas ständiga gräl.

Han var inte lat eller ointresserad av att studera – om somrarna kunde han läsa en bok per dag. Men i skolan blev han paralyserad.

– På den tiden hotades man alltid med OBS-klassen och jag var livrädd för att hamna där. Som tolvåring hade jag en massa neuroser. Jag var en nördkille, men när jag var fjorton hände någonting. Jag började umgås med skolans värstingar och förvandlades till någon som kände folk och gick på fester.

En spännande värld öppnade sig. Som tjuugoåring hade jag trasslat till mitt liv ordentligt. Jag hade inte gått i skolan, jag rörde mig i halvkriminella gäng och hade alkoholproblem.

Hans syster hade just kommit till tro och predikade ivrigt därhemma. Henrik Wikström började läsa Bibeln.

– Och jag var som Paulus på vägen till Damaskus. Fjällen föll från mina ögon. Jag insåg att Gud faktiskt fanns och fick ett ansikte i Jesus.

Prästen och kallet

Han blev, bokstavligen, en ny människa. Han slutade dricka, hittade en kristen flickvän, läste på kvällsgymnasiet och skrev studenten, grundade familj. Men han drömde inte om att bli präst utan läkare. Han tänkte börja med att blir sjukskötare. Fem gånger sökte han förgäves in för att studera sjukvård.

– Efter det femte inträdesprovet åkte jag till stugan för att vila ut. Den natten kom Gud till mig i en dröm. Han sa: Jag kan göra dig till läkare, om du vill, men jag skulle vilja att du blev präst. I drömmen svarade jag som jag skulle ha gjort i verkliga livet: Som du vill. Jag sökte in till teologiska fakulteten och där kom jag in genast.

Wikström har flera gånger varit med om att Gud talat till honom om livet och om framtida svårigheter.

– Någon kanske tycker att jag är väldigt karismatisk när jag säger det här. Men jag tycker att det är helt normal, biblisk kristendom att räkna med att Gud kan tala till dig i en dröm.

För honom är prästycket ett kall. Ofta märker han att yngre präster inte alls uppfattar sitt uppdrag på samma sätt.

– Prästjobbet har blivit ett mediesexigt jobb. Det finns teologer som aldrig läser Bibeln, som inte har någon relation till den eller anser att det är viktigt att undervisa om Bibeln. Många som vill göra något ”nyttigt” söker sig till kyrkan. Överallt stöter jag på dem, de är i en konstant kris med sin yrkesidentitet och jag undrar: Vad trodde du att det var? Greenpeace?

För honom är församlingen det ställe

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Röhsska museet

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

där verkligheten är större än tid och rum. Han jämför sitt uppdrag med soldatens.

– Att du är trogen det du gör. Du tänker att du tjänar ett större syfte, som man gör i ett krig. Du kan inte gnälla om dina rättigheter om jobbet går ut på att bära en fackla genom årtusendena, i väntan på att Jesus ska återvända.

Kyrka för de svaga

Henrik Wikström är verksamhetsledare för Agricolarörelsen. Agricolakyrkan i Helsingfors har blivit ett ställe som erbjuder en gudstjänstgemenskap som inte ser helt traditionell ut, men Wikström drömmer om något mer. Han drömmer om en kyrka som predikar evangeliet och ger bröd åt de fattiga –

HENRIK WIKSTRÖM berättar att det händer att folk kommer in från gatan till Agricolamässan, bara för att de ser att någonting är på gång.
– Sådant händer bara i Helsingfors.

något i stil med det arbete som görs i S:ta Clara i Stockholm.

– Jag har besökt Sankta Clara och märkte att de hade en tillåtande miljö, vem som helst kunde komma dit. Och ändå såg man på dem som jobbade där att deras liv hade blivit förnyat genom evangeliet.

Han drömmer om diakoni som går ut på att ge människor mat och närvaro.
– Att det fanns en plats dit man kan komma och äta, sitta och prata med folk. Ett ställe som är lite mjukare än gatan.

Han har svårt med att kyrkan försöker göra kristendomen lätt och oförarglig.

– Vi försöker göra kristendomen lättare genom att säga: nu kräver vi inte

längre någonting av någon. Men då kan man ju inte längre finna något som förändrar ens liv.

Hans erfarenhet visar att de som kommer från gatan, de fattiga och svaga, inte känner att starka ord om synd och räddning är dömande.

– Det är bara medelklassen som känner sig kränkt. Det är medelklassen som sitter där med sitt konstant dåliga samvete och sina livskriser och önskar att ingen längre skulle kräva något av dem. Fattiga och hungriga vill att världen ska ha en struktur, och då måste man kunna säga: så här är det.

– Nu tänker folk att jäså, ska vi alltså börja döma folk. Men det är inte det jag menar. Jag tror inte på att predika lag och evangelium. Jag tror att folk har

dåligt samvete och vet när de har gjort fel, ingen behöver berätta det för dem. Men de behöver nåd ändå.

HENRIK WIKSTRÖM

PRÄST. VERKSAMHETSLEDARE FÖR AGRICOLARÖRELSEN I HELSINGFORS.

HAR JOBBAT I ÅTTA OLIKA FÖRSAMLINGAR I SÖDRA FINLAND.

FAMILJ: 19-ÅRIG SON OCH 17-ÅRIG DOTTER.

Hilkka Olkinuora kröner Lucia

HEDERSUPPDRAG.

Prästen och författaren **Hilkka Olkinuora** har i år fått äran att kröna Finlands Lucia. Kröningen sker enligt traditionen 13.12 klockan 17 i Helsingfors domkyrka.

Årets lucia heter **Sonja Lehto** och kommer från Grankulla.

FOTO: ARKIVBILD/
LINDA KARLSSON

FOTO: HANNES
VICTORZON

Ny orgel genom crowdsourcing

ORGEL. Pikis kyrka ska få en ny orgel tack vare bidrag från församlingsmedlemmarna. De kan stöda orgelprojektet till exempel genom att köpa sig en orgellektion, en musikupplevelse eller genom att få en orgelpipa namngiven efter sig. En liten pipa kostar 30 euro, för en stor, synlig pipa får man punga ut en tusenlapp. En hel stämma kostar

20 000 euro. Alla som deltar får ett diplom, och deras namn kommer att synas på en tavla i kyrkan.

– Att man deltar i insamlingen skapar ett förhållande till orgeln, säger församlingens kyrkoherde **Merja Hermonen** till tidningen Kotimaa.

Församlingen i Piki har sparat pengar till en ny orgel sedan år 2004.

Extra tjockt adventsnummer

DUBBELNUMMER. På grund av det turbulenta läget kring poststrejken är detta undantagsvis ett dubbelnummer av Kyrkpressen, nr 49-50, med kyrklig annonsering för både andra och tredje advent. Förhoppningsvis nås därmed så många läsare som möjligt av informationen i tid trots att postgången eventuellt ligger efter ännu denna

vecka på grund av strejken.

Nästa tidning utkommer den 17 december med annonseringen för julens och nyårets gudstjänster.

Kyrkan måste få en ny kultur

KYRKAN. Om skatteverket klarade av att införa en ny affärskultur ska kyrkan också klara det. Eivor Pitkänen sitter i kyrkomötets framtidskommitté och vill se en ny och smidigare organisation.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Eivor Pitkänen är präst i den finskspråkiga jätteförsamlingen i Jyväskylä och ombud i det avgående kyrkomötet. På grund av sin tvåspråkighet har hon varit engagerad i många svenska frågor och samarbetat en hel del med ombuden från Borgå stift – nu senast då det gällde tilläggsbrevet för psalmboken.

Hon är också medlem av den kommitté som har i uppdrag att grunna på hur framtidens kyrka kunde se ut.

– Först tyckte jag att voj nej så tråkigt, men jag har blivit inspirerad av arbetet.

Kommitténs uppgift är alltså att fundera på hur kyrkan kunde organiseras så förståndigt – och förmånligt – som möjligt. Medlemmarna har läst in sig på kyrkans historia för att förstå varför den ser ut som den gör i dag. De har också beaktat teologiska aspekter och frågat sig vad som borde stå i centrum för kyrkans arbete.

– Om vi byggde kyrkan i dag skulle den inte se ut som den gör. Samhället och kyrkan är varandras spegelbilder. Det var kyrkan som började med sjukvård och undervisning. Förr var kyrkoherden kommunledare. Det är inte enkelt att avveckla en så lång historia.

Gruppen har också tittat på hur andra kyrkor är organiserade.

– Och då har vi insett att vi inte har det så illa ändå om man jämför med Norge och Danmark – och till och med med Sverige.

Hon menar att den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland trots allt har en bra balans mellan lekmanademokrati och biskopsstyre.

– Vi har insett att det hos oss faktiskt är församlingen som är den viktigaste enheten, kyrkans fundament, inte till

EIVOR PITKÄNEN är kaplan i Finlands största församling, den i Jyväskylä.

exempel stiftet, som inom en del andra kyrkor.

Trög beslutsgång

En fråga kommittén också grunnat på är hur den ganska tröga och byråkratiska beslutsapparaten som kyrkan är egentligen ska få någonting gjort. Eivor Pitkänen kände sig lätt frustrerad då den så kallade samfällighetsreformen föll på slutrakan – bland annat eftersom Borgå stifts ombud satte sig på bakhasorna.

– Kyrkomötet måste ha kvalificerad majoritet, och det gör det väldigt svårt att få något gjort. När det gällde samfällighetsmodellen stupade fyra års arbete på fyra röster. Jag förstår att många från Borgå stift var oroade över de språkliga följderna modellen skulle få, men samtidigt har jag känt att inget blir gjort om inte församlingarna tvingas in i ett ökat samarbete.

Hon påminner om att pengarna är slut, något måste göras.

– Men själva processen har ändå gjort sitt, vi är inte i samma situation som för fyra år sedan. Församlingarna har börjat fundera på samarbete. Och där handlar det ju inte bara om att de små självständiga inte vill gå samman med

andra, utan om att de rikare församlingarna inte vill ha de små, fattiga. Det måste ju finnas någon solidaritet där.

Församlingens bästa

Hon säger att vilka förslag framtidskommittén än kommer med är poängen att de ska gagna församlingen och församlingens organisation.

– Vi måste fråga oss vad som görs på vilket plan. Ta till exempel kyrkans fortbildning, vem ska ordna den? Ska den ordnas av stiftet eller av enskilda församlingar? De stora och mäktiga samfälligheterna som till exempel den i Helsingfors är väldigt autonoma i dag.

Samtidigt vet hon att samma modell inte kan implementeras över allt. I Jyväskylä finns en jätteförsamling eftersom staden började med en församling som sedan har vuxit. Men i Åbo, där man av hävd har många mindre församlingar med stark identitet, skulle samma struktur leda till ett ramaskri.

– På lokalnivå borde man fundera på hurdant samarbete man skulle kunna ha. Två församlingar kan ha gemensam ekonomiavdelning, men behöver kanske inte administrativt

slås samman. Det är en ny tanke som jag fått under det här arbetet.

Mer samarbete

Eivor Pitkänen har också funderat mycket på kyrkans administrationskultur.

– Man klagar ofta på kyrkans ställning som offentlig aktör, men det är inte den som är problemet, det är kyrkans administrationskultur. Tänk till exempel på skatteverket, hur flexibla de blivit!

Hon tycker att hon redan sett en förändring.

– Jag har sett hur stela de gamla biskoparna var, de nya är mer informella – och också de nya börjar gå i pension. En förändring sker hela tiden. Vi måste komma i gång med ett nytt sätt att agera. Systemet är så långsamt, så tungrott. Det är ett arv från tsartiden eller från de gamla landshövdingarna.

Hon tror inte att det finns någon annan lösning på kyrkans problem och utmaning än samarbete och ännu mer samarbete.

– Stämningen i kyrkomötet blev betydligt bättre efter fyra år. Vi började förstå varandra. Man inser att alla lever i sin egen bubbla. Jag tror att kyr-

KLIMATAVTRYCK KYRKANS PENSIONS FOND

Kyrkan redovisar klimatavtryck

Kyrkans pensionsfond deltar i Montréal Carbon Pledge, ett initiativ där fondbolag förbinder sig att mäta och redovisa klimatavtrycket i sina investeringar. Deltagandet förutsätter att Kyrkans pensionsfond redovisar för sitt koldioxidavtryck en gång per år. Rapportplikten gäller fondens direkta placeringar.

Initiativet Montréal Carbon Pledge är ett FN-projekt. Initiativet har samlat omkring 100 underskrif-

ter, som tillsammans representerar placeringar på över åtta triljoner dollar.

Kyrkans pensionsfond siktar på att alla som sköter deras placeringsportföljer beaktar såväl miljöfrågor, sociala frågor som frågor gällande företagsadministration då placementsbeslut fattas.

VAL KYRKOMÖTE

700 vill leda kyrkan

Sammanlagt 713 kandidater ställer upp i kyrkomötesvalet. Av dem är 492 lekmän och 221 präster, 312 är kvinnor och 401 män. Den yngsta kandidaten är 18 år och den äldsta är 77.

Till kyrkomötet väljs 96 ombud, 32 präster och 64 lekmän, fördelade på landets nio stift. Valet sker stiftsvis. Röstberättigade är församlingarnas företrädare. I valet av prästombud är alla stiftets präster röstberättigade.

Borgå stift väljer två prästombud och fyra lek-

mannambud. Av lekmannambuden ska ett representera Åland, som alltså förrättar eget val. De åländska prästerna röstar med Borgå stift.

Kandidaterna presenteras i ett valgalleri som öppnas på webbsidan evl. fi i januari. Valet sker den 9 februari 2016.

EIVOR PITKÄNEN

- **Född och** uppvuxen i Jyväskylä, föräldrarna kommer från Åbo.
- **Kaplan** i Jyväskylä församling och ansvarig för det västra distriktet, som har 20 anställda och 15 000 medlemmar.
- **Har suttit** i kyrkomötet i två perioder. Är nu medlem i kyrkomötets framtidskommitté.
- **Studerade teologi** vid Åbo Akademi. Prästvigd för 20 år sedan.

Ny mission för LFF i Albanien

MISSION. Laestadianernas fridföreningars förbund LFF inleder missionsarbete i Albanien. Om ett år ska LFF ha en utsänd missionärsfamilj på plats i landet.

TEXT: JOHAN SANDBERG

– Vi har redan under sju år arbetat i Albanien genom att föra kristen litteratur in i landet. Nu tar vi ett steg längre, säger **Vesa Pöyhtäri** som är

missionsansvarig inom förbundet.

LFF samarbetar med den albanska stiftelsen Filiz vars mål är att bilda en församling och stöda de kristna i Albanien. Det gör de bland annat genom att översätta kristen litteratur till albanska.

– Kontakten till Albanien uppstod då en av våra medlemmar fick kontakt med lokala kristna under en arbetsresa, säger Pöyhtäri.

Senaste sommar besökte en grupp ungdomar från LFF Albanien under ledning av

Pöyhtäri. Ungdomarna besökte bland annat skolor i staden Durrës och undervisade i engelska.

Medan ungdomarna var i Albanien uppfyllde ett av Filiz' mål då en luthersk församling bildades. Men även om den bildades i Durrës är församlingens hemort huvudstaden Tirana som ligger drygt trettio kilometer från Durrës.

Var i Albanien missionärsfamiljen ska verka är ännu öppet. Vilken roll de kommer att ha i församlingen vill Pöyhtäri inte kommentera i detta skede.

– Det är ännu ett år tills de ska åka ut, säger han.

Familjen blir samtidigt LFF:s för tillfället enda missionärer utomlands. Men de är inte de första. Mellan 1990

och 2000 sände LFF ut flera missionärer till Ryssland.

– Även om vi nu satsar i Albanien förblir vår största missionsinsatsning i Ryssland, säger Pöyhtäri. Arbetet med att stöda den ingermanländska kyrkan där kommer att fortsätta som förr. Jämsides med det inleder vi arbetet i Albanien i mindre skala.

Albanien har tre miljoner invånare. Den största delen av befolkningen, cirka sextio procent är muslimer.

– Albaniens muslimer är toleranta, påpekar Pöyhtäri.

Tjugo procent är ortodoxa kristna och tio procent katoliker. De protestantiska kristna är färre en procent och uppdelade i fyrtio olika samfund. Bland dem är kalvinisterna och baptisterna de största.

Oro bland muslimer

PARIS. Läget för muslimer har förvärrats i Frankrike sedan attentaten den 13 november.

– Nu gäller för oss muslimer att inte tappa fattningen, menar **Clara Battikh** i Paris.

TEXT: JOHAN TOLLGERDT

Unga muslimska **Clara Battikh** berättar att när hon tagit métro i Paris efter attentaten den 13 november, har folk ibland blivit rädda då hon bär slöja. Vissa har flyttat på sig. Andra har gått av tåget.

– Jag har besvarat deras misstankar med leenden och ibland har jag öppnat rocken för att visa att jag inte bär självmordsbälte kring midjan, säger Battikh som hoppas att hon i alla fall vunnit några passagerares respekt.

Clara Battikh som konverterat till islam i och med att hon gifte sig med en muslim, är utbildad advokat.

– Men eftersom jag bär slöja har svårt att hitta jobb i Frankrike. Ännu värre kommer det säkert att bli nu efter terroristattacker, säger hon bekymrat när vi träffas vid Paris vackra moské.

Här börjar kanadensiska besökaren **Kelsey Cole** dela ut gula rosor till de muslimska besökarna.

Hon arbetar vid marknadsföringsbyrån Multivitamin media, vars filosofi

ANSTÄLLDA VID en marknadsföringsbyrå delar ut rosor till muslimer i Paris för att skapa hopp. FOTO: EMMANUEL LEK

går ut på att försöka skapa en bättre värld.

– Genom att dela ut en blomma vill jag skapa hopp och det behövs verkligen efter attentaten, säger Cole och ger en ros till Clara Battikh.

Hon tycker det är extra viktigt att uppmärksamma muslimer och bygga broar mellan olika religioner i dagsläget.

– Jag blir djupt rörd över din närvaro här, säger Clara Battikh till Kelsey.

Frankrike bygger hat

Fransk media rapporterar att antalet fysiska attacker mot muslimer och vandalisering av muslimska skolor och moskéer har ökat drastiskt sedan attentaten. Vidare rapporteras att flickor har blivit avslitna sina slöjor och att muslimska män har kallats för terrorister och uppmannats raka av sig skägget.

– Det känns orättvist att vi får skulden för alla hemskheter som inträffat. För attentaten beror inte på oss muslimer. Utan de är utförda av en grupp fanatiker, säger muslimen **Jamel Labeledh** som kommit till moskén för fredagsbönen.

Jamel säger att han kände en person som dödades i gisslandramat på konsertsalen Bataclan.

”Det känns orättvist att vi får skulden för alla hemskheter som inträffat.”

Jamel Labeledh

– Det som hänt är fruktansvärt, säger han.

Men han anser dock att det är president Hollande som är ytterst ansvarig för attentaten.

– Det är han som gått ut i krig i Syrien för att hjälpa USA, utan att tillfråga de franska medborgarna vad de tycker, säger han.

Adil anser att väst borde sluta bomba, då han tror att det bara kommer att leda till mer krig.

– Tyvärr tror jag att läget bara kommer att förvärras, för man bygger ett hat när man bombar i Syrien, säger han.

Vid flera tillfällen har muslimer själva gått till verbala attacker mot sina imamer i Frankrike dom senaste dagarna. Teve har visat bilder från händelserna. Enligt uppgifter frodas nämligen jihadism i vissa av Frankrikes ungefär 2 500 moskéer.

Många muslimer har krävt att imamerna nu tar i med hårdhandskarna mot dem som förespråkar en radikal religiös del av islam.

– Vi hoppas på en förändring och att imamerna nu ska hjälpa till med ordningen bland dem som riskerar att bli jihadister. För de flesta muslimer sköter sig och fördömer attentaten, säger Clara Battikh.

– Men det är sant att varje muslim samtidigt har svaret att verkligen visa att vi inte är en av ”dem”.

”Systemet är så långsamt, så tungrovt, så ett arv från tsartiden.”
Eivor Pitkänen

komötet borde förnyas ganska radikalt. **Borde kyrkomötet träffas oftare? Under en kortare tid?**

– Det är en process. Man måste egentligen gå igenom den processen, man måste jobba tillsammans i två-tre dagar i sträck för att det ska bli nånting. Det viktigaste, menar hon, är att kyrkan håller ihop.

– Den nya äktenskapslagen är ett test. Jag vet inte själv hur jag tror att kyrkan borde agera. Men jag är ganska pragmatisk och tror att vi kan finna en väg att hålla ihop fast vi har olika åsikter.

KYRKOMÖTETS FRAMTIDSKOMMITTÉ

• **Har** i uppgift att se över kyrkans organisation och utarbeta nya organisationsmodeller.

• **Ordförande** är lagman Antti Savela, medlemmar är Tuija Brax, Jussi-Pekka Erkkola, Ilkka Halava, Paula Kirjavainen, Tapio Luoma, Reetta Meriläinen, Juha Muilu, Aulikki Mäkinen och Eivor Pitkänen.

• **Ska vara** klar med sitt arbete i november 2016.

JULAFTON BOKNING

Beställ en julpräst!

Den finska församlingen i Vandaforsen har introducerat en spännande, ny verksamhetsform: de erbjuder en präst som man kan beställa hem till sig för att läsa julevangeliet på julafton.

– Det var en församlingsmedlem som kom med idén, säkert mest på skoj, men jag tyckte idén var så god att jag nappade på den, säger prästen **Minttu Haapalainen** till Kotimaa. Hon hoppas att projektet ska leda till att präst och församlingsmedlemmar blir mer bekanta med varandra.

PODD WEBBRADIO

”Väldigt många tar till sig av julens riktiga budskap, utan att de sätter Jesus-stämpel på det.”

Daniel Jakobsson i Adventspodden (finns på Soundcloud).

JULKRUBBAN I DAG

Berättelser om vår tid

Fotografen **Pekko Vasantola**s krubbefotografier ställs ut i skyltfönster i Helsingfors centrum 22.11–6.1.

– Med hjälp av mina bilder vill jag ta ställning i aktuella frågor, men

FOTO: PEKKO VASANTOLA

jag vill också att åskådaren ska få tolka budskapet själv, säger Vasantola.

Julkrubborna beskriver traditionellt julberättelsen som en del av den värld där krubborna skapas. I år belyser Helsingfors julkrubborna aktuella företeelser för oss som lever år 2015.

Valet ditt varje söndag

Livet som kristen blir aldrig färdigt. Varje söndag står vi inför samma val: Orkar jag gå till gudstjänsten? Vill jag läsa med i trosbekännelsen? Tar jag emot nattvarden? Vill jag vara med i Guds stora projekt? Patrik Hagman tar i veckans del av söndagsskola för vuxna upp en rad handlingar som för oss närmare Gud – om vi väljer att gå till gudstjänsten.

DEL 13

Vilja och gemenskap

Det finns en dubbelhet när det gäller det kristna livet. Det handlar dels om en process där vi gradvis närmar oss Gud, där vi mer och mer (och ibland mindre) börja leva ett liv som Jesu lärjungar, där vi an efter lär oss se världen som Guds skapelse. Dels handlar det också om ett beslut. Olika traditioner inom kristendomen betonar dessa delar olika, och båda finns närvarande i gudstjänsten.

Det finns ett antal "bekännelsehandlingar" i gudstjänsten, där vi helt enkelt väljer Gud. Det första sker hemma, när vi väljer att gå till kyrkan eller att stanna hemma. Det handlar ofta om helt andra saker, om man har tid och ork för att åka till kyrkan. Men det är också en bekännelsehandling, ett val jag gör för att bekänna min tro.

Att bekänna sin tro

Tydligast blir förstås detta perspektiv i det moment vi kallar trosbekännelsen. Där, efter att vi fått den kristna tron presenterad för oss i textläsningar och predikan ställs vi inför ett val. Reser jag mig och bekänner min samhörighet med denna tro eller väljer jag att sitta kvar?

Det är oerhört viktigt att vi förstår vad vi gör här. Trosbekännelsen är inte ett förhör eller ett prov. Det viktiga är inte att jag förstår varje rad i bekännelsen – den som säger sig förstå allt har knappast begrundat raden "sitter på Faderns högra sida" tillräckligt. Att bekänna tron handlar inte om att testa om man med sitt förnuft kan omfatta alla delar av den.

Snarare handlar det om träda in i en gemenskap. Trosbekännelsen är en sammanfattning av den världsbild och livsform som kristna generation efter generation gett vidare. Vi har ärvt denna sammanfattning från den tidiga kyrkan, och vi använder den fullt medveten om att deras frågor till en del var andra än våra eftersom världen faktiskt förändras. Så mitt val består i om jag vill vara del av denna kedja som går genom världshistorien. Om jag vill bli del av detta Guds stora projekt, eller om jag hellre vill syssla med mitt eget.

Nattvarden som bekännelse

Detta perspektiv blir ännu tydligare i

Vad är kristen tro bra för? På vilket sätt är ett kristet liv annorlunda än ett icke-kristet? Varför är Jesus viktig? Hur syns tro på Gud till vardags?

Under hösten fokuserar söndagsskolan på gudstjänsten och olika sätt att närma sig den. Hur kan vi få ut mer av gudstjänsten och hur kan vi koppla det vi gör i kyrkan till vår vardag?

Patrik Hagman säger att han riktar sig till alla vuxna som känner att det är dags att ta reda på mer om kristendomen. Sådant som treenigheten och Guds egenskaper får vänta lite. Däremot borde det bli klart redan från början: Kristen tro, om vi tar den på allvar, är avgörande för hur vi lever våra liv.

den sista bekännelsehandlingen, nämligen nattvarden. Även här kan jag välja mellan att gå fram eller att sätta mig ner i bänken efter att vi sjungit "O Guds lamm". Nattvarden blir obegriplig om jag inte ser att det är något vi gör tillsammans. Alla aspekter vi förknippar med nattvarden – syndernas förlåtelse, mötet med Jesus närvaro och så vidare – blir förvrängda om jag inte är medveten om att det är som gemenskap vi gör dessa saker. Min bekännelse handlar om vilja vara en del av denna gemenskap.

Det är förvisso en märklig gemenskap. Inte bara så att de personer som en vanlig söndag i given kyrka brukar vara en rätt märklig hop människor. Men gemenskapen är större än så. Den involverar alla som firar nattvard i alla kyrkor i världen, och i alla tider, tillbaka till Jesu lärjungar och fram till tidens slut. Det är denna gemenskap som är historiens sanna själ och ryggrad, det är den som håller ihop verkligheten. (Plötsligt verkar de där knepiga raderna i trosbekännelsen rätt hanterliga.) Och här bjuds jag in. Men valet är bara mitt.

Det säger något viktigt om kristen tro att vi gör dessa val om och om igen, söndag efter söndag. Det kristna livet är inte en gång för alla. Det är det ständiga valet att ta ett steg närmare Gud. Och ett till. Ibland stannar vi upp, eller går fel. Men möjligheten att ta ett nytt steg finns alltid där. Alltid.

"Det är denna gemenskap som är historiens sanna själ och ryggrad, det är den som håller ihop verkligheten."

Patrik Hagman

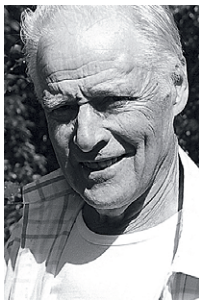
DET HÄR är näst sista delen i Patrik Hagmans söndagsskola för vuxna. ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

FÄNGSLANDE JULKLAPPSTIPS:

Karl Augustsons bok, **Möten med Ondska och Godhet.**

Beställ boken, med dedikation, direkt från Kalle. Tel. 0400 215587.

God Jul!

Nalle Valtiala
UTTIS TUR

ROMAN

Wava Stürmer
UR

LYRIK

Mikael Reuter
SÅ HÄR SKA DET LÅTA

SPRÅKRIKTHET

»www.scriptum.fi/webshop

LÄSVÄRT TILL JULEN!

Köp i din bokhandel eller via vår webbutik! Se även andra titlar på: www.scriptum.fi

SCRIPTUM
tfn. 045 175 7454 • scriptum@scriptum.fi

Så billig, gänglig, så levande

JUL. Det är inget glamoröst med en hyacint. Hon blommar, hon dör. Kanske kan vi lära oss något av henne?

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
FOTO: **NINA ÖSTERHOLM**

Jag slukar arrangemangen i inredningstidningarna inför jul. Hyacinter i glas, sittande på sina rötter som ungar i ett fågelbo. Hyacinter på bricka, prinsessor som vuxit upp ur skogens sammetslena mossor. Hyacinter i smakfull grupp. Hyacinter i röd kruka, i vit kruka. Somliga i en kruka av guld.

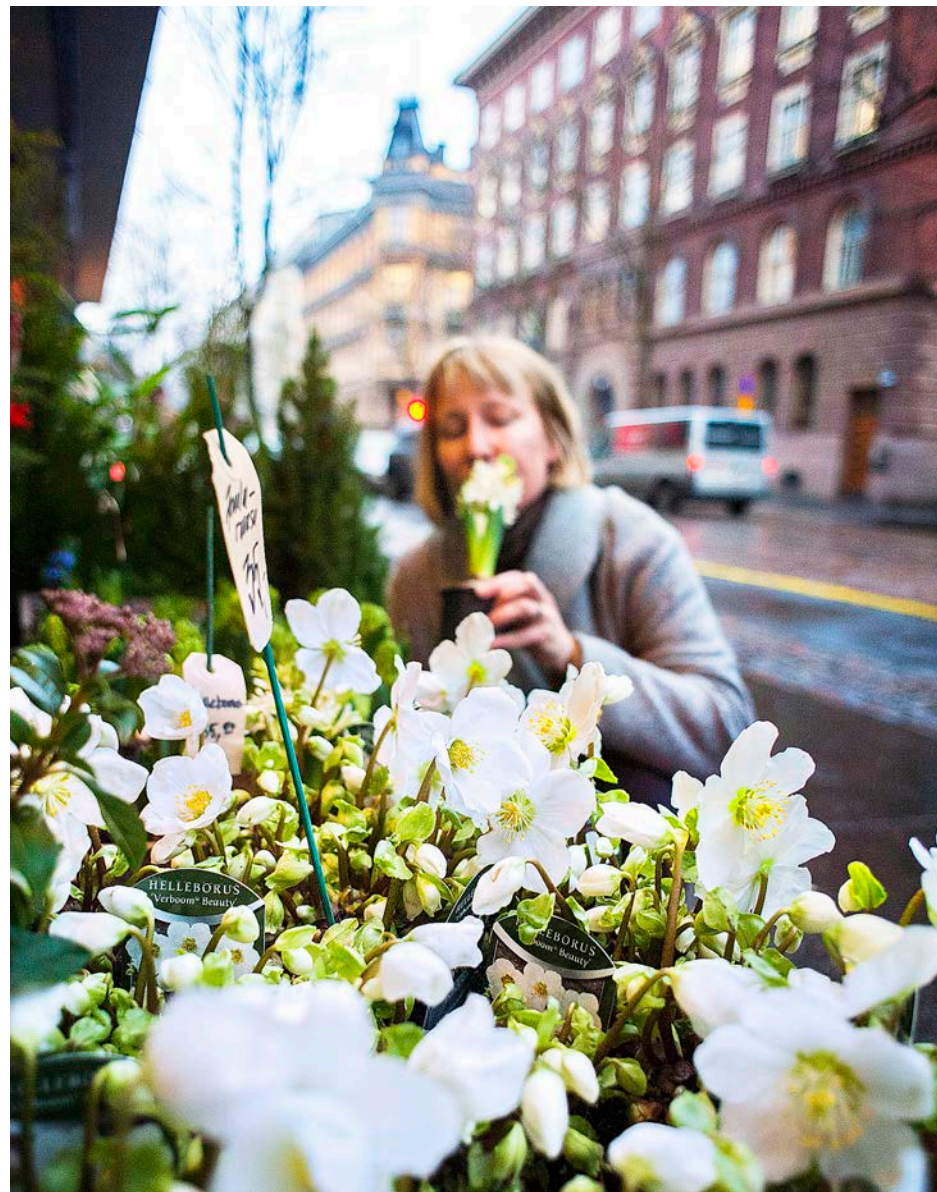
Jag köper den första i november och dess liv blir kort. Den kommer in i ett hem med deppiga krukväxter som förlorat alltför många blad, de som lever sitt eländiga liv i samma kruka med samma mylla år efter år, plågade av en förvirrad vårdare som upptäcker att de torkat ut först efter att de börjat gulna. Här kommer den att leva sitt 12-15-dagarsliv. Från knopp till blomma till åldrad blomma med lukt som blir alltför överväldigande. Sedan vissna, dö, slängas i kompostbehållaren.

Hyacintmanin slår till

Den första hyacinten slog ut sina knoppar någonstans i sydöstra Turkiet, västra Syrien. Där människor nu flyr undan krig och hunger har den stått stadigt och doftat.

Till Sverige-Finland kom den med någon växtälskare eller affärsman på 1600-talet. På den tiden visste man hur man skulle hålla blommor vid liv. Jag kan föreställa mig hur den första nordiska hyacinten vecklade ut sina kronblad som en stjärna inför andäktiga blickar. Hur alla drog in doften.

På 1700-talet drabbades det förnåma Europa av hyacintmani, i Holland såldes 2000 olika hyacintsorter. På 1730-talet fanns det människor som var redo att betala

JULROSORNA I förgrunden doftar knappt alls men en hyacint som nyligen slagit ut doftar hopp och framtidsdrömmar. Den ger Kyrkpressens redaktör Sofia Torvalds julstämning.

närmare 800 euro för en hyacintlök. Lite senare inspirerade **Ludvig XV:s** älskarinna Madame **Pompadour** till hyacintmode: man använde blommorna som halsband. Hon drev 200 hyacintlökar i glas för att njuta av dem under vintern. Den doften! Kunde man alls längre känna lukten av oljig hud eller svettig klänning?

Döden, döden

Ute i Europa är hyacinten en vårblomma. Hos oss doftar den jul. Självt är jag mycket fäst vid hyacinter. En orsak

är kanske att jag är mycket olfaktiv (känslig för lukt) och att doften ger mig starka känslominnen. En annan är kanske hyacintens korta liv. Inför mina ögon förvandlas den från kropp till blomma, från blomma till övermogn, vissna kronblad. Döden. Inget är så döende som en gammal hyacint.

Med åren infinner sig en vördnad för den processen. Ömt lägger jag den sargade kroppen på en bädd av salladsblad och hushållspapper i komposthinken. Jesusbarnet plockas ur sin krub-

ba och stuvas in i plastpåsen för att bo där till följande jul. Någon har fötts, någon har dött. Snart är än ett år avslutat. Än finns det liv i oss. Sedan går jag in i en blomaffär igen. Jag tittar på hyacinternas små, knubbiga, gröna knoppar. Snart kommer de att veckla ut sig och leva.

Också mina barn vecklar ut sig som bäst: de kommer att bli så vackra blommor. Alla ska vi en dag vissna och våra stjärklar brytas, men just nu blommor och doftar vi.

Jag köper en ny.

LOCUS
www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Hedra minnet
Begravnings-tjänster med tiotals år av erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Nu även i BORGÅ.
Vi rekommenderar tidsbeställning.

Blomster- och Begravnings-tjänst
P. Borg & Co 30 år

Fredsgatan 25, Borgå, tel. 010 322 0080
Stora Byvägen 27, Sibbo, tel. 09 239 2882
www.borg.fi • info@borg.fi • info.porvoo@borg.fi

KOMMANDE RESOR:

- 5. - 7.2. Jokkmokks vintermarknad
- 20. - 21.2. Jämi 42-skidlopp
- 3. - 7.3. Skidskytte-VM i Oslo
- 4. - 8.3. Vasaloppet
- 9. - 14.3. Skidskytte-VM i Oslo
- 17. - 21.3. Backhoppning, VC finalen i Planica
- 11. - 14.4. Bauma-mässa i München
- 14. - 17.4. Bauma-mässa i München
- 19. - 26.4. Gardasjön, Venedig och Schweiziska alperna
- 2. - 7.5. Paris, Normandie och Bryssel
- 2. - 7.5. Krigshistorisk resa till Svir
- 4. - 5.5. Fantomen på Opera, Helsingfors
- 5. - 9.5. Hildegard av Bingen, helgon från Rhenlandet
- 5. - 10.5. Moskva, upplev en annorlunda semester
- 25. - 30.5. Sluta röka; specialresa till Irland
- 23. - 30.5. Fjärrkarelen och Karelska näset
- 13. - 19.6. Upplev kyrkor i Ryska Karelen
- 15. - 20.6. Vätternrundan
- 1. - 4.7. Österrikes GP, formel 1
- 7. - 12.7. Vandringsresa till St. Moritz, Schweiz
- 1. - 7.8. Nordkalottens fronter
- 1. - 7.8. Vandringsresa till Österrike
- 2. - 6.9. Monza, formel 1

God Jul!

Bekanta Dig också med våra www-sidor.
Populära stadssemester osv...

ANMÄLNINGAR OCH YTTRELIGARE INFORMATION:

myynti@kokkolanmatkatoimisto.fi
www.kokkolanmatkatoimisto.fi

Kokkolan Matkatoimisto
Karleby Resebyrå

Fabriksg. 8, 67100 Karleby. Tfn (06) 823 8300, fax (06) 823 8346

PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

Vem får hissa blåvit flagga?

Han talar en god finska och har utbildat sig till elektriker i det Finland han kom till som barn. Men han får inget jobb. Jag läser om människor som byter ut sina alltför ex-

otiskt klingande namn till något mera nordiskt som ska smälta in i mängden och öppna vägen till arbetsintervju. Men min utlandsadopterade vän får ändå höra glåpord trots sitt finlandssvenska namn och sin finländska identitet. Får man vara finlända-

re om man heter Mustafa? Får man hissa flaggan och tända två blåvita ljus i fönstret om man inte är nordiskt blek?

Vi talar om att invandrare måste integreras. Men vad hjälper det att lära sig språk och förstå den kultur man kommit till om ma-

juritetsbefolkningen rynkar på näsan åt namn och hudfärg?

Jag har allt mera börjat tänka att det inte räcker att integrera invandrarna utan att även vi som är ursprungsfinländare behöver integreras i ett Finland som blivit lite mera mång-

kulturellt, lite mera brokigt. Kanske måste integration bli ett projekt för hela Finland och inte bara för asylmottagningarna.

Är det orättvist att vi som bott här sedan generationer tillbaka ska vara tvungna att vänja oss vid att vår granne är mörk i

hyn och att den nya kollegans namn är svårt att uttala? Kanske är det ändå inte mera orättvist än att vissa kan välja att bo kvar medan andra inte har något annat val än att fly och flytta på sig. Och vare sig du eller jag har valt att födas i Finland.

VÄNNER. För sexton år sedan samlades åtta mammor med bebisar till babyrytmik i församlingen. Ännu i dag består deras vänskap.

Babyrytmiken gav vän

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Den första snön har lagt sig som ett blött täcke över Salpausselkä och Viurumäki, Lahtis, där åtta vänner sitter vid frukostbordet på ortens hotell. Det har gått sexton år sedan kvinnorna tog plats i varandras liv när de möttes på församlingens babyrytmik i Esbo. Sedan dess har den lite osannolika vänskapen bestått.

– Att vi kan träffas så här är ingen självklarhet. Vi är otroligt tacksamma för vår vänskap, säger de alla den här lördagen då de tillfälligt lämnat vardag, jobb och familj för en mam-maweekend.

Allt började 1999. I stadsdelen Sökö i Esbo fanns det åtta nyblivna mammor som sökte sig till Sökö kapell för att gå på församlingens babyrytmik.

– Det var **Eeva-Liisa Malmgren**, i år vald till årets kantor, som var gruppens ledare. Hon uppmanade oss att stanna kvar och dricka kaffe och i den gemenskapen sändes ett frö, berättar **Marika Peuhkuri-Grön**.

Efter åtta gånger rytmik den hösten fortsatte mammorna att träffas hemma hos varandra.

– Vad ska vi börja göra nu? frågade vi oss när terminen var slut. Någon föreslog att vi ju kan sjunga med barnen

hemma hos varandra. Så småningom föll sången bort, men kvar var gemenskapen, säger **Ulrika Söderholm**.

Mammorna och barnen fortsatte träffas varje fredag. De turades om att laga mat.

– För mig var det otroligt viktigt att veckan fick en rytm, att bli bjuden på mat och varken behöva laga den eller äta ensam. Gemenskapen kring måltiden var otroligt viktig för mig under hela min föräldradighet, berättar **Bettina Forsskähl-Holmberg**.

Nätverket bär

När en del av mammorna återvände till yrkeslivet fortsatte de andra att träffas. Också några av familjernas pappor deltog i fredagsgemenskapen under sina vårdledigheter.

– Min man var hemma med vår son i ett år, vilket var rätt ovanligt ännu på den tiden. För män kan det vara svårt att hitta en gemenskap i den situationen och jag är glad att min man trivdes i gruppen, säger **Anne Westersund**.

Snart börjar de samlas också till barnens födelsedagar, sommarträffar och julglögg. Småsyskon föds och plötsligt har ett bestående nätverk vuxit fram.

Gruppen har blivit en trygghet för kvinnorna och deras familjer. Inte alla har far- och morföräldrar inom nära räckhåll och om det uppstår behov av hjälp eller barnvakt har de kunnat vända sig till de andra familjerna.

SEXTON ÅR har flugit förbi.
FOTO: MAJ-BRITT HOLM

”För mig var det ett tecken på att det finns människor jag kan lita på och vända mig till i vått och torrt.”
Anne Westersund

Andningshål, samhörighet, terapipromenader. Kvinnorna använder många ord när de beskriver sin gemenskap. Den finns i vardagen, men också när livet kärvar till sig.

– Sommaren 2013 blev jag sjuk i cancer. Senare på hösten, inför julen, fick jag ett förnyat sjukdomsbesked. En dag knackade det på dörren och gruppen kom hem till oss med bland annat godsaker till julbordet. För mig var det ett tecken på att det finns människor jag kan lita på och vända mig till i vått och torrt, berättar **Anne Westersund**.

Katarina Ahlfors-Hiismäki vittnar om samma sak.

– När min yngre son skulle bli döpt var jag tvungen att utebli från en födelsedagsfest för att hinna med förbe-

redelserna. Plötsligt dyker två mammor upp: ”Vi hjälper dig att städa så du kan vara med och fira.” Jag blev så lycklig, berättar **Ahlfors-Hiismäki** och säger att gruppen varit ett stort stöd för henne genom olika livsskedena, bland annat när hennes mamma dog.

Liten blir stor

De barn som var små bylten hösten 1999 har nu vuxit upp och blivit sextonåringar. Förra året blev de tre flickorna och fem pojkarna alla konfirmerade. Utöver de gemensamma träffarna med familjerna ordnar håller tonåringarna kontakt bland annat med hjälp av sina mobiler.

– De har alla tidskrävande hobbyer och mycket på gång. När vi alla träffas så brukar det ta en stund för dem att hitta varandra, men när det väl gör de får vi inte tyst på dem, berättar **Ulrika Söderholm**.

Hon säger att gruppen utvecklats med barnen och familjerna.

– Det här har inte varit en tvingande grupp. Alla kan inte var med på allt och det är okej. Först kretsade samvaron kring sång och mat, senare har vi rest och shoppat. Man vet aldrig när vi står och jämför rollatorer!

För **Marika Peuhkuri-Grön** och hennes barn har gemenskapen med andra jämgamla barn varit särskilt viktig eftersom hennes barn inte har några kusiner.

ULRIKA SÖDERHOLM,
Maj-Britt Holm,
Marika Peuhkuri-
Grön, Katarina
Ahlfors-Hiismäki,
Marika Hagman,
Bettina Forsskähl-
Holmberg, Annika
Lönnfeldt och Anne
Westersund trivs
tillsammans.

ner för livet

– Jag och min man har inga syskon. Det är otroligt fint att det finns familjer i vår närhet som vi upplever att vi har ett alldeles särskilt band till. Att flickorna har andra barn i sitt liv, sådana som de känt hela livet, är jätte viktigt.

Också för **Maj-Britt Holm** och hennes son har gruppen fungerat som en förlängd familj.

– Vår son har inga syskon och därför har gruppen varit extra viktig för oss. Tänk vilken gåva att det finns några alldeles speciella människor i ens liv som man känt sedan de varit bebisar. Gruppen har också fungerat som ett viktigt bollplank för Maj-Britt Holm.

– Det är inte våra titlar eller något annat som gör att vi träffas. Det är moderskapet och de erfarenheter och känslor det för med sig som förenar oss. Vi har fått upptäcka att vi alla haft rätt liknande känslor, tankar och funderingar i olika utvecklingskedan av våra barns liv.

– En viktig sak för barnen har också varit att upptäcka att olika familjer fungerar på olika sätt, och det fungerar bra ändå, konstaterar Bettina Forsskähl-Holmberg.

Som mammor till sextonåringar har ni en del erfarenhet som föräldrar. Hur ser ni på föräldraskapet i dag?

– I mitt fall är det som ligger överst en stor tacksamhet över att ha fått bli mamma. Ibland är vardagen hektisk,

men livet känns väldigt rikt med barn i olika åldrar i familjen, säger **Marika Hagman**.

Mammorna sitter och bläddrar i ett fotoalbum som de gjort till gruppens femtonårsjubileum. Femton år av fotografier illustrerar åren som gått.

– Tiden har gått snabbt – så är det bara, konstaterar Anne Westersund. För mig som bara har ett barn handlar moderskapet om försök och misslyckanden hela tiden. Men den skrämmande tanke som drabbar mig när jag tittar på bilderna i albumet är om jag tagit vara på alla stunder? Har jag fångat ögonblicken? Att värdesätta de små stunderna är särskilt viktigt nu, när barnen håller på och flyger ur boet.

– Ja, nu blir de där stunderna ännu mer sällsynta, ännu svårare att fånga, säger Ulrika Söderholm.

– Ja, så är det. De är sexton nu och påbörjar sitt eget liv. Det är en utmaning att behålla närheten till dem, säger Marika Peuhkuri-Grön, och nämner en av de sextonåriga killarna som ännu väntar på att hans mamma ska ge honom en godnattkram om kvällarna.

Anne Westersund har funderat mycket på hur man ger sitt barn tillräckligt med både frihet och trygghet.

– Vi äger inte våra barn. Vi ska hjälpa dem att växa och får som mammor inte klamra oss fast vid dem. De är individer och ska få bygga sina egna liv.

I en värld som förändras behöver vi skapa trygghet – men samtidigt våga släppa taget.

– Och också acceptera deras beslut. Det är viktigt att alla hittar sin egen väg och plats i livet, fyller **Annika Lönnfeldt** i.

Era barn är tonåringar. Hur är det att var sexton år i dag?

– Det är annorlunda än när vi var sexton. Det är många beslut som ska tas redan tidigt, det finns ingen självklar rutt som alla sextonåringar ska ta, säger Bettina Forsskähl-Holmberg.

– Det stämmer. Men på ett sätt är det också enklare, svarar Westersund. När jag var ung skulle alla vara likadana. Att vara annorlunda var oacceptabelt, men nu är det mera okej. Man behöver inte göra som alla andra, det finns mer plats för egna val.

Nästa resa under planering

Diskussionen vid frukostbordet mynnar så småningom ut i förväntningar kring gruppens nästa träff. De planerar en resa utomlands.

– Att få strosa omkring utan tidtabell, utan att behöva bry sig om andras packning eller tidtabeller, det är underbart, säger Annika Lönnfeldt. Men det spelar egentligen ingen roll var vi är – vi har alltid roligt.

De andra instämmer. Det här är en vänskap de skattar sig lyckliga för.

Med omtanke och värdighet
ombesörjer vi allt i samband med begravningar

ENEBERGS
BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandgatan 2, Mariehamn
Tel 19 028 Jour 24 h
www.enebergs.ax

Sedan 1957

Medlem av Finlands
begravningsbyråers förbund

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000

I sorgens stund är du inte ensam

HOK ELANTOS
BEGRAVNINGSTJÄNST
En byrå med komplett service.

60 VUOTTA

HOK-ELANTO

HELSINGFORS	VANDA
FORUM tel. 010 76 66620	DICKURSBY tel. 010 76 66560
HAGNÄS tel. 010 76 66500	MYRBACKA tel. 010 76 66600
MALM tel. 010 76 66630	KERVO tel. 010 76 66550
TÖLÖ tel. 010 76 66530	HYVINGE tel. 010 76 66580
ÖSTRA CENTRUM tel. 010 76 66590	(0,0835 €/samtal + 0,1209 €/min)
ESBO	TELEFONJOUR 24 h:
ALBERGA tel. 010 76 66610	050 347 1555
ESBOVIKEN tel. 010 76 66640	
HAGALUND tel. 010 76 66570	

hok-elannonhautauspalvelu.fi • perunkirjoitustoimisto.fi

Nu reser vi tillsammans!

VÅRENS RESOR UT I EUROPA

Baltikum:

- *Tallinn 28.2-1.3 & 20-22.3
- *Türi blomstermarknad, Estland 20-22.5

Rundresa med buss:

- *Holland med Blomstertåget 19-26.4
- *Vinresa Alsace-Champagne 3-12.5

Europa med flyg/flyg, egen buss på plats:

- *Vin- och matresa med Michael Björklund 1-8.4
- *Gardasjön 22-28.4
- *Österrike-Kärnten 29.4-6.5
- *Slovenien-Kroatien 6-13.5
- *Hvar, Kroatien 17-24.5

Weekendresor:

- *Berlin 7-10.4
- *London 5-8.5

Ännu hinner du med:

- *NHL i Florida – Palm Beach 25-31.1

**God Jul & Gott Nytt År
tillönskas alla våra kunder**

Se mer info på vår hemsida!

Ingves & Svanbäck

Närpes 020 7434 530
Korsholm 020 7434 520
Nykarleby 020 7815 360
www.ingsva.fi

TOPPMÖTE. I klimatfrågor fokuserar religiösa ledare gärna på moral. Det är människan som ställt till det. Samtidigt är hon själv också den enda lösningen på krisen.

Dags att rädda världen

TEXT: HEIDI HENDERSSON

Just nu möts världens ledare i Paris med målet att skapa ett bindande klimatavta och ett bättre liv för alla.

– Det är viktigt att det inte bara blir en fråga om teknik och politik utan också om människors väl och ve, om hur vi skapar ett gott liv på jorden, säger **Henrik Grape**, Svenska kyrkans miljösamordnare, som är på plats i Paris tillsammans med representanter för Kyrkornas världsråds klimatarbetsgrupp.

Svenska kyrkan har länge varit en högljudd röst i kampen mot klimatförändringen. Sedan 2008 har Svenska kyrkans finansinvesteringar varit kol- och oljefria, förra året rök även naturgasen.

– Vi är somkyrka en av de första i världen som totalt avinvesterat från fossila bränslen. Det fick jätte stort genomslag, säger Grape.

Under de senaste månaderna har kyrkan jobbat medvetet inför den stora klimatkonferensen i Paris.

– Vi har tillsammans med andra aktörer försökt pressa beslutsfattarna att gå så långt de bara kan på Parismötet. Vi vill se ambitiösa mål, vi vill veta att det finns finansiering för de fonder som drivs i FN:s regi och vi vill veta hur man gör med de skador som är klimatrelaterade. Det måste finnas finansiering för de länder som inte har kapacitet att klara de här förändringarna själva.

Moral och värderingar

Inför konferensen har ett flertal av världens andliga ledare kommit med både skriftliga och muntliga uttalanden om vikten av ett globalt klimatarbete. **Marius Weschke**, magisterstuderande på Lunds Universitet, har analyserat uttalanden från katolska, buddhistiska, judiska och muslimska ledare. Enligt honom är de fyra mest använda orden i ledarnas texter *människa, jord, social* och *liv*.

– Andliga ledare verkar fokusera på människan, till skillnad från hur exempelvis grupper från företagsvärlden eller organisationer pratar om klimatet. I de religiösa texterna framhålls att det är människan som orsakat klimatförändringen, samtidigt pekas också människan ut som lösningen på problemet. De andliga ledarnas texter är mer värdeladdade uttalanden och fokuserar på den moraliska frågan.

Weschke deltar själv i en ungdomskonferens kopplad till klimatmötet och tror att de religiösa ledarnas åsik-

”En religiös ledare som haft stor inverkan på den allmänna opinionen om klimatförändringen är påven Franciskus, till den mån att man börjat tala om ”Franciskuseffekten”.

ter spelar en stor roll när det gäller att påverka människor.

– Det blir lite mer personligt än när det kommer från en politiker eller en ekonom. Man kan inte komma ifrån att majoriteten av människorna i världen är religiösa.

Vad är ett gott liv?

En religiös ledare som haft stor inverkan på den allmänna opinionen om klimatförändringen är påven **Franciskus**, till den mån att man börjat tala om ”The Francis effect” (ung. Franciskuseffekten). Enligt en studie som gjorts vid universitetet Yale i USA säger 17 procent av amerikanerna, och 35 procent av de katolska amerikanerna, att påven har påverkat deras åsikt om klimatet. I somras utkom han med sin encyklika om miljön, *Laudato Si*, som rönt stor uppmärksamhet.

– Vi har saknat påvens röst i klimatsamtal ganska länge, säger Henrik Grape som poängterar att de religiösa institutionerna har en viktig roll att fylla när det kommer till miljöfostran:

– Vi borde allt mer belysa olika alternativa livsstilar som är mer hållbara – och kanske mycket roligare – än de livshållningar som fokuserar på konsumtion. Det hör till vårt uppdrag som kyrkor att tänka i de här banorna. Vad är ett gott liv? Och hur skapar vi tillsammans en mer rättvis och fredlig värld?

Grape betonar vikten av internationellt samarbete och möjligheten att bygga ekumeniska broar till en bättre framtid.

– I en tid där man försöker ställa religioner mot varandra är det viktigt att hitta de kontaktytor där man tillsammans ser jordens överlevnad som viktigare än konflikter mellan religioner. Särskilt inom urfolkstraditionerna finns det en grundtanke om att vi har fått jorden som en gåva som vi ska lämna över till senare generationer. Den tanken understöder såväl kristendomen, islam och judendomen, liksom också buddhismen och hinduismen.

KLIMATMÖTE I PARIS

- **FN:s** klimattoppmöte.
- **Arrangeras** i Paris från den 30 november till 11 december.
- **Delegater från** 195 länder deltar.
- **Målet** är att få till stånd ett bindande klimatavtal som ska gälla från 2020.

Dina val gör skillnad

FÖRÄNDRING. Skaffa färre barn, undvik att resa med flyg, lev bilfritt och ät en växtbaserad kost. Dessa är så kallade ”högeffekts”-åtgärder när det kommer till att minska på vårt koldioxidavtryck.

TEXT: HEIDI HENDERSSON

I samband med klimatkonferensen pratas det mycket om ny, revolutionerande teknik. Men inför klimatmötet i Paris vänder många forskare i stället blicken mot individen.

– Ibland är det mer effektivt att förändra personers beteende än att göra teknologiska uppgraderingar, säger den kanadensiska forskaren **Seth Wynes** som listat individuella åtgärder som har störst inverkan på klimatet.

– Det var förvånansvärt svårt, säger han och poängterar att många av klimattipsen som florerar i vår vardag fokuserar på åtgärder som har liten effekt på klimatet.

– Det kan handla om att byta från

plastpåsar till tygpåsar. Större åtgärder, såsom att be personer förändra sin kost eller ha färre barn, kan kännas inkräktande.

Enkla vardagsval är dock inte att förakta, klargör han, men det kan vara mer effektivt att prioritera åtgärder som har större inverkan på klimatet.

– Du kan definitivt göra en skillnad genom att bygga på mindre åtgärder, men det kan krävas mycket mer. Om du till exempel i ett års tid återanvände allt du kunde, hängtorcade dina kläder i stället för att använda torktumlare, uppgraderade din vindisolering, tvättade i kallt vatten och bytte ut alla glödlampor mot energisnåla varianter, så skulle du ändå bara täcka hälften av koldioxidutsläppet av en transatlantisk flygning.

Men alla åtgärder är hemåt, förtydligar Wynes, så länge tillräckligt många vidtar dem.

– Du kan ta vilken beteendeförändring som helst som har en svag inverkan. Multiplicerar du den med en miljon människor så når du betydande resultat.

MARIUS WESCHKE, magisterstuderande på Lunds Universitet, tror att de religiösa ledarnas åsikter spelar stor roll när det gäller att påverka människors åsikter i klimatfrågor.
FOTO: HEIDI HENDERSSON

EXPERTERNAS TIPS FÖR ETT KLIMATSMARTARE LIV

FOTO: PRIVAT

SETH WYEN, magister i miljö och hållbarhetsstudier.

– I vissa skandinaviska områden kan det vara enkelt att leva utan en bil. Det finns också några mindre betygande åtgärder som inte kräver mycket av användaren men som har en nägorlunda stor inverkan på miljön ändå. Att exempelvis tvätta sina kläder i kallt vatten kräver nästan ingenting extra av dig, men det sparar nästan en tredjedel av den koldioxidmängd som du sparar genom att äta en växtbaserad diet.

FOTO: PRIVAT

HENRIK GRAPE, Svenska kyrkans miljösamordnare.

– Tänk på din konsumtion och ät mindre kött. Fundera också över livsstilsfrågor, som hur du väljer att resa. Finns det möjlighet att åka kollektivt? Kan du skippa Thailandresan till förmån för något i närheten? Välj tjänster i stället för att konsumera produkter. Jag tror man ska se på det här som ett sätt att förhöja livskvaliteten i stället för att ge avkall på den. Jag tror vi behöver det här med ”downshifting”, både för själen och för miljön.

FOTO: AARNE ORMIO/KYRKANS BIBLBANK

ILKKA SIPILÄINEN, miljöansvarig vid Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Han deltar i klimatkonferensen som expert i finska statens kommission.

– Ha ett energieffektivt och proportionerligt stort hem, där du använder förnybar energi till den mån det är möjligt. Använd inte bilen i onödan och välj i stället kollektivtrafik om det finns tillgängligt. Ät kött måttligt, mer än två måltider med rött kött i veckan är inte hälsosamt varken för klimatet eller människan. Ekologiskt och närproducerat är bra alternativ.

Böcker i nätet allkristet.fi
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

Hopp skapar förändring
Tillsammans kan vi sprida hopp och skapa förändring redan idag

Hoppets stjärna

www.starofhope.fi info@starofhope.fi
Hoppets stjärna rf
Teigelbräcksvägen 7 A
64200 Närpes 06-225 3698

Vad varje nära anhörig borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnadskalkyl hos oss

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum | Esboplatsen 7

Tel (09) 7002 4828 | espoon.hautautoimisto@saunalahti.fi

www.espoonhautaus.fi

KING TOURS

Kom med på oförglömlig Pilgrims- och Bibelstudieresa till Israel 11-20 April 2016 med biskop emeritus Erik Vikström.

Vi besöker Ceasarea vid havet, Haifa, Nasaret, Kafarnaum, Jerusalem och många andra ställen. I priset 1510€ ingår: halvpension, del i dubbelrum, inträden, transporter och svensk-språkig guide. Titta på fler resor såsom Georgien, Jordanien, osv. Dem kan du läsa om på www.kingtours.fi eller ring 0400 438854 (Stina Lindgård).

TUNABERG

HUGO OCH MARIA

WINBERGS STIFTELSE

TUNARO

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller Tunaberg serviceboende samt Tunaro vårdhem i Esbo. Vi erbjuder vård på svenska.

Kontakta oss om lediga servicebostäder.
Pia Hannuksela, tel 050 346 1207

Vid donationer och testamenten,
vänligen kontakta Ken Thilman, tel 040 556 8312

KYRKANS UTLANDSHJÄLP *Annorlunda Gåva*

GE ANNORLUNDA GÅVOR I JUL!

Beställ de Annorlunda Gåvorna på nätet annorlundagava.fi eller per telefon 020 787 1201

RECEPT PÅ förnöjsamhet: lev enkelt. Samla på dig sådant som är gratis, till exempel minnet av en fin utsikt. FOTO: COLOURBOX

Titta, en vacker sten!

FÖRNÖJSAMHET. Är det möjligt att vara nöjd med ett helt vanligt, litet liv i ett samhälle där andras framgång ständigt står inför dina ögon? Jo, men du måste jobba för det.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Sinnesro ger kroppen liv, avund är röta i benen. (Ordspråksboken 14:30 i Folkbibelns översättning)

När jag tänkt på vilken egenskap jag helst skulle vilja ha, den som jag skulle behöva allra mest och som skulle göra mig lyckligast, sammanfattas min längtan bäst i ett ord: förnöjsamhet. Förnöjsamhet är i själva verket inte en egenskap, snarare en livshållning. Förnöjsamheten säger att du är okej där du är (om du inte hatar det ställe där du är). Den säger att du kan stanna upp och uppskatta det lilla omkring dig: en blomma i en kruka, en solstrimma på golvet, ett telefonsamtal med en vän.

Förnöjsamheten läser inte Facebook för att notera vem som minglar med vem på vilken fest eller vem som har ett snärtigt jobb, ovanligt vackra och lyckade barn eller ett sommarhus på franska rivieran. Kanske förnöjsamheten inte alls håller till på Facebook?

(På det här stället vill jag upplysa läsaren om att datorns textprogram upprepade gånger ändrat "fornöjsamhet" till "ofornöjsamhet" medan jag skri-

"Försök tänka på andra, så slipper du tänka på dig själv."

ver den här texten, vilket är betecknande, eller hur?)

JAG HAR ofta tänkt att jag var mer förnöjsam om jag bara fick leva mer ursprungligt. Som en grottmänniska, liksom. Ack, dessa romantiska bilder! Där skulle jag sitta i grottöppningen och skrappa skinn och känna mig tillfreds med världen, med min lilla uppgift, med mitt hörn, min eldstad, min egen grottfamilj.

Ack nej. Jag behövde bara se en dokumentär om apor för att inse hur fel jag har. År 1938 utplacerades 400 rhesusmakakiapor i experimentsyfte på ön Cayo utanför Puerto Ricos kust. I dag har de 1 000 ättlingar som lever på ön och vars sociala mönster studeras av forskarna. Aporna har delat in sig i flera grupper som konkurrerar om makt och mat, hierarkin är strikt och den som inte klarar spelet blir utskuffad eller ihjälklubbad. Till och med då aporna så vänligt plockar löss av varandra är det en del av det sociala spelet. Det gäller att plocka löss av rätt typ vid rätt tidpunkt.

NU ÄR vi ju inte rhesusapor, men när jag läser om apornas hierarkier verkar allt ändå så härresande bekant. Metoder för att stiga i rang är skrämmande lika våra. Jag tänker: högstadiet, hjälp! När aporna tävlar i styrka och inflytande tävlar vi om samma sak: makt och rikedom. Vem är snyggast? Vem har mest att säga till om? Vem har de coolaste vännerna, blir bjuden på de häftigaste festerna, har den snyggaste bi-

len, smakfullaste huset och vackraste barnen? Vem har rätt märke på telefonen? (Kan variera i olika subgrupper.) Vem har det bästa jobbet? (Varierar också beroende på subgrupp.) Också i apornas värld är den sociala statusen nedärvd. Har du status har din unge status. Har du ingen status gäller det att frotera sig med dem som har.

Lärdomen är kanske den här: Vill man slippa sin avund och sin ängslan över den egna platsen i hierarkin måste man göra en medveten ansträngning. Vi kan välja att inte tävla och sträva uppåt. Det kan inte aporna.

Bättre en handfull ro än båda händerna fulla med möda och ett jagande efter vind. (Predikaren 4:6 i Folkbibelns översättning)

Förnöjsamheten är besläktad med måttligheten. Måttligheten handlar om att inte göra något till sitt livs medelpunkt. Att kunna avstå utan att kräva att också andra avstår. Förnöjsamhetens motpoler är högfärd, självgodhet och maktlystnad. Högfärd bygger på konkurrens och får sitt bränsle av jämförelsen.

Den som är förnöjsam har lätt att glädjas över livet. När författaren **CS Lewis** skriver om kampen mot högfärd menar han att Gud försöker klä av oss några av de dumma, fula fantasikläder som vi ifört oss och struttar omkring i. Målet är att ta av sig fantasidräkten, blir fri från det falska jaget med alla dess "se bara på mig" och "är jag kanske inte duktig?", allt posering och falska ställningar. "Enbart att komma i

närheten av detta, om så endast för ett ögonblick, är som en dryck kallt vatten för en människa i öknen."

En väg mot förnöjsamhet går via gudsgemenskap.

"HUR KAN man inte vara lycklig om det inte är något bestämt som plågar en, när man varje dag blir väckt av ivriga hundar, ser en massa små vackra skatter överallt under sina promenader, har en hel världslitteratur att plöja igenom, kloka människor att samtala med, vänliga grannar och kollegor, och ett värmeelement som fungerar?" skriver en vän när jag vill veta mer om att vara förnöjsam.

En annan skriver om sin lättnad över att ha en regelbunden inkomst (pensionen), som visserligen är liten men ändå bidrar till en känsla av trygghet och förnöjsamhet.

På nätet hittar jag en intervju med den 88-åriga snickaren **Eric Hansbo** som ger råd om att leva förnöjsamt: 1. Gå din egen väg. 2. Odla dina intressen. 3. Var inte långsint, släppsaker och gå vidare. 4. Sträva efter att leva enkelt och utan stress. Om något tar emot kan du vänta till nästa dag och göra det färdigt då. 5. Värda vänskap. Utan vänner är livet ingenting, men du måste vara aktiv själv och ta initiativ. Tacka ja när du blir bortbjuden.

Och här kommer några tillägg från mig: 1. Be ofta. Be särskilt för dem du har svårt för. 2. Samla på dig sådant som är gratis: löv från skogen, minnen, nya ord på ett främmande språk. 3. Försök tänka på andra, då slipper du tänka på dig själv.

Stackars, stackars Staffan!

STALLPOJKEN. Hans suggestiva inslag i lussetåget hänger med år efter år. Stallpojken Staffan har satt avtryck i sångerna, men legenden om honom är glömd.

TEXT: MAY WIKSTRÖM

– Staffan var en stalleddräng ...

Jo, tack (*om-nu-så-gärna*). Det vet vi, efter otaliga lussemorgnar, i de mest ambitiösa tappningarna med alla åtta verser med det klassiska omkvädet.

Dessutom hade han hästar, som han vattnade (fattades bara annat av en stallpojke!) och är intensivt förknippad med den härligt strålände Betlehemsstjärnan. Stjärngossestrutarna blänker i mörkret på mer eller mindre vingliga huvuden:

– Ingen dager synes än ...

Men när det sista på-himmelen-de-blänka tonar ut är historien om Staffan fortfarande något av en hemlighet. Att "tackom" en gång var det naturliga sättet för våra svensktalande förfäder att säga "vi tackar" – i nördspråk en plural verbhöjning som försvunnit ur talspråket redan på Gustav Vasas tid – vet dagens stjärngossar troligen inte.

Medeltida Trick-or-Treat

Det är inte bara språkligt sången blir allt mer dunkel. Den tradition den bygger på har för länge sedan glidit in i minnas skuggor. Ändå är det inte så länge sedan den var både levande och stundvis rentav kontroversiell av olika orsaker, just här i Norden.

Staffanstraditionen bottenar i de medeltida djäknarnas medelanskaffning för att kunna ta sig hem från studieorten. Den tog sig uttryck bland annat i att unga män gick från dörr till dörr i Sverige och Finland, sjöng ballader och tiggde pengar och möjligen en sup. Traditionen gränsade till rent tiggeri och våldsgästande, och grupperna kunde efter ett antal besök och dito supar bli stökiga och hotfulla mot gårdens kvinnfolk. Det ledde till kyrkans ogillande och till att de senare förbjöds.

I svenska Österbotten gick det "skråbock" in på 1970-talet, oftast kring annandag jul, som i kyrkoåret noteras som Stefanidagen. Seden kan ha varit en rest av traditionen. Men ungdomarna, både flickor och pojkar, spökade nu mest ut sig för att det var roligt att låta husfolket gissa vem som dök upp. Något tiggeri handlade det inte om, och sjöng gjorde man sällan.

Inte Bibens Stefanos

Berättelsen om Staffan tar sitt avstamp i Bibeln, men kan utan tvekan hänföras till legendernas och folklörens domäner. Det syns inte minst i den halsbrytande anakronism, där hästpojken Staffan som upptäcker Betlehemsstjärnan i en del versioner raskt omvandlas till Stefanos – den första kristna martyren. Mellan de två händelserna ligger det tre decennier. När Stefanos stenas har Jesus redan korsfäst på Golgota och kung Herodes är död för länge sedan. Herodes är den onda huvudpersonen

STAFFAN STALLEDDRÄNG på den apelgrå fålen i Märta Måås-Fjetterströms gobeläng från 1909 speglar den nordiska legendfåran om stallpojken. I dag hänger verket på Röhsska museet.
BILD: RÖHSSKA MUSEET

i Staffanslegenden. Den maktfullkomliga kungen var enligt Matteus-evangeliet regent över Judeen när Jesus föddes.

Sankt Staffan och galna tuppen ...

I traditionerna har Staffan lite olika uppdrag. I den anglosaxiska varianten som bygger på balladen *St Stephen and Herod* var han skrivare hos kung Herodes. Han såg stjärnan som lyste över Betlehem och gick till kung Herodes för att säga upp sig:

– Vad saknar du här i mina boningar?

– Ingenting här, men den nya kung som fötts i Betlehem är större än det som finns här hos dig.

– Hah, det är lika sant som att den kokta tuppen i min soppa skulle gala!

Vilket den gör. Till Stefanos olycka, för han får betala med sitt liv och stenas till döds av den ondskefulla Herodes.

Att redan anrättade tuppar väcks till liv igen var ett omtyckt motiv i medeltida ballader. De var symbolen för att en oskyldig persons vittnesbörd verkligen var mirakulöst sant.

I den nordiska varianten, den som skildras i Staffansvisan, var Staffan hästpojke hos Herodes. Resten av legenden följer samma mönster: Staffan vill rida och söka upp den nyfödda kungen, Herodes skämtar om tuppen och tar livet av budbäraren Staffan

när vittnesbördet visar sig vara sant.

... och hästen "Apelgrå"

Fem hästar hade Staffan, enligt visan. Men den absoluta favoriten var den apelgrå, "bästa fålen". Det är den han sadlar i hast för att rida ut och söka upp stjärnan som tänts på natthimlen.

Varför just den unghästen?

Apelgrå är ett annat ord för gråskimmel, en häst som domineras av grå eller vita skyddshår. Med åldern träder grundfärgen fram, vilket kan göra att ett svart föl slutar som en vit hingst. Däremellan ligger ett silverskimrande ske-de, där bottenfärgen framträder som vita äppelstora fläckar "aplar". Metamorfofen är ett fantasieggande fenomen och en stark symbol i all mytologi. Den ultimata sagohästen är den som likt de berömda lipizzanerhästarna på Spanska hovridskolan i Wien kastar sin fölpläs och får en helt ny skepnad som vuxna. På medeltiden var de vita hästarna vikta för kungarna. I den apelgrå fålen som sparkar i Staffans spilta finns det kanske också en gömd symbolik: stallpojken rider den fördolt vita springaren till kungen som väntar under stjärnan.

Stjärnhimlen ledde till sparken

En som fascinerades av Staffanslegenden var prästdottern och textilkonstä-

ren Märta Måås-Fjetterström. I slutet av 1800-talet hade hon sett en orientalsk matta, vars hisnande himlavalv inte lämnade henne någon ro. "Av detta blå skall jag göra en stjärnhimmel tänkte den ungdomliga entusiasmen inom mig. Flera år efteråt gjorde jag också en tapet Staffan Stalleddräng med hästar under stjärnvalvet", skriver hon.

Men konstverket väckte misshag hos hennes arbetsgivare Malmöhus läns hemslöjdsförening. Måås-Fjetterström fick sparken från sitt jobb som direktör för att hon hade tagit sig för stora friheter och frångått de skånska traditionerna genom att inspireras av österrländska konstverk.

Det var början till hennes konstnärskarriär. När hennes egen stjärna slocknade hade hon skapat över 700 mönster.

Källor och bakgrundsmaterial:

"St. Stephen and Herod", Child ballad 22
Kom glad och hjärtevarm, Fontana Media, 2010
Tradition och liv, Verbum, 2000
Ylva Byrman, *Språkbloggen*, Svenska Dagbladet rohsska.se, Wikipedia, Bibeln
Tack till: alltid tjänstvilliga språkrådet Minna Levälahti på Mediespråk och emerituslokalredaktören Bertel Widjeskog i Jakobstad.

"Av detta blå ska jag göra en stjärnhimmel!"
Märta Måås-Fjetterström

PRESENTATION

Det blir jul igen

Den som nästan lyssnat sönder Vokalgruppen Rombergs första julskiva (jag, till exempel) vet ungefär vad som väntar när man lägger på julskiva nummer två, *Jul igen*. Här finns samma ingredienser av högt och lågt, klassiska körarrangemang, tingel-tangel-julmyslåtar och pop- och jazzinfluenser. Jovisst, det är spretigt – men varför inte? Här finns något för alla.

Spontankänslan är att gospeloundet är starkare på den här skivan än på den förra, men det gäller, som sagt, bara för en del av låtarna.

Helhetsgreppet är proffsigt. Den här gången är det **Christer Romberg** och **Elna Romberg** som står för de egna kompositionerna, och de håller måttet. Christer Rombergs *Minnenas jul* blir på den här skivan den låt som har chansen bli lika populär som *Tack ska du ha* på förra skivan – också den av Christer Romberg. Här finns allt en julromantiker kan önska sig: julkitsch och glitter och choklad i musikform. Texterna når inte alltid upp till samma nivå som musiken, men det bryr man sig inte om när paketet är fint.

På den här skivan vill jag särskilt lyfta fram *Våra armar*. Med Christer och **Jenna Rombergs** röster sjunger Maria och Josef för sitt barn. Här har Christer Romberg lyckats bra med text och musik. En annan favorit är den lågmälda *Giv mig ej glans*, där **Christopher Romberg** står för solot. Det blir en berörande version av en sång som vi alla kan så bra att vi knappt uppfattar vad den handlar om.

På *Jul igen* finns något för de flesta och budskapet är att det är för Jesusbarnets skull vi firar. Jag tror inte att den som gillade förra skivan blir besviken.

■ SOFIA TORVALDS

En pigg och glad åldring

JULTIDNING. Tidningen *Julstjärnan* kommer i år ut med sin 110:e årgång. Produktidén, en jultidning för skolbarn, har inte förändrats med åren, även om barnen inte längre kan köpa en 10-pennis billighetsversion.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Så här började det: År 1905 tyckte Pargas lärarkrets att det skulle vara en god idé att ge ut en jultidning för barn. De andra lärarkretsarna tyckte förslaget var gott, och år 1906 trycktes det första numret av *Julstjärnan*.

Den kom ut i två upplagor med olika sidantal. Den tunnare tidningen kostade 25 penni och den tjockare 50 penni.

Mottagandet var varmt både bland elever och lärare. Så här skriver en av tidningens första redaktörer, **Anna Jansson**:

”Vilket jubel! Sol och glädje i hela klassen. Barnens egen jultidning. En stor skatt på den tiden. Inte något, som hastigt ögnades igenom för att nästa sekund slängas undan.”

Det var inte bara barnen som var nöjda med sin tidning, också lärarna gladdes över att tidningen innehöll tips för julfestprogrammet.

Tunn tidning för billig peng

Det första året trycktes tidningen i 18 000 exemplar. Småningom började man experimentera med trefärgstryck, dessutom försökte redaktörerna sig på att ge ut en åttasidig tidning för en riktigt billig peng: 10 penni per exemplar. Allt det här förstas för att se till att så många barn som möjligt skulle ha en chans att köpa en tidning.

År 1929 kom en versionering: *Småbarnens julstjärna*, som år 1960 bytte namn till *Lilla Julstjärnan*. Den systertidningen gick i graven för många år sedan.

De redaktörer som arbetade med tidningen i början gjorde lite av varje: skrev och sammanställde tidningen, men såg också till att de beställda exemplaren räknades, paketerades, vägdes och frankerades. Under de brådaste tiderna fortgick arbetet kväll efter kväll. År 1929 kunde redaktörerna pusta ut: då övertog Lindbergs tryckeri arbetet med inpaketering och distribution.

Många av *Julstjärnans* redaktörer är kända för sin författargärning. Till

CAMILLA MICKWITZ gjorde en glad pärmillustration till 1974-års upplaga.

de tidiga redaktörerna hörde läraren och poeten **Joel Rundt**. Också författarna **Solveig von Schoultz** och **Marita Lindquist** var i många år redaktörer för *Julstjärnan*.

En livskraftig åldring

På 1960-talet var inkomsterna för *Julstjärnan* inte längre så goda som de varit under de goda åren under mellankrigstiden och efterkrigstiden, då

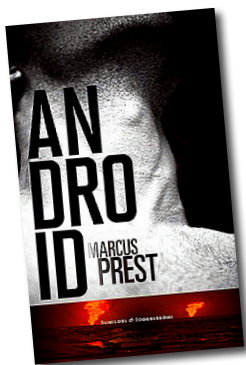
Med ansvar för nutiden

BOK

Android

Författare: Marcus Prest
Förlag: Schildts & Söderströms

Nordic noir är samlingsnamnet på en viss typ av dystert nordisk thriller som i synnerhet britterna är för-

tjusta i, där vädret alltid är grått och kallt, människorna fåordiga och brotten ofta rätt hårresande. I den traditionen skriver även Svenskfinlands **Marcus Prest**. *Android* rör sig delvis i det nära förflutnas ökenkrig, där huvudpersonen Johan Levine deltar i egenskap av journalist. Efter återkomsten skriver han en framgångsrik bok och försöker bli kvitt sina demoner, men det lyckas inte – allt har han nämli-

gen inte berättat. När vännen och kompanjonen David, som var med i öknen, plötsligt förs till sjukhus med märkliga symptom innebär det startskottet för Johans nystande i det förflutna.

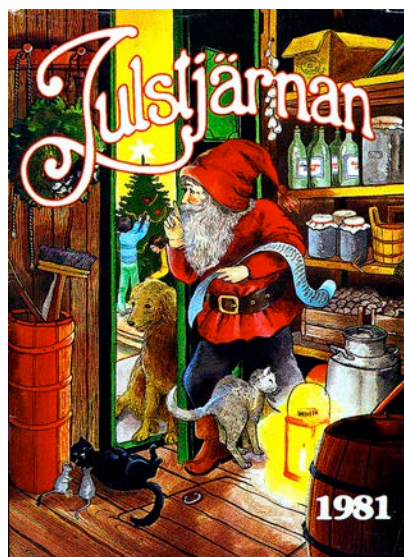
Prest undviker att sätta namn på städer och länder, och även huvudpersonerna har generiskt internationella namn som bland annat för tankarna till **Håkan Nessers** böcker om kommissarie Van Veeteren. Det

går förstås att lista ut var vi är, men anonymiteten är ett bra grepp av författaren för att nå en större publik. Nu blir det istället växlande urbana landskap i (rätt gissat) dystert vinterväder.

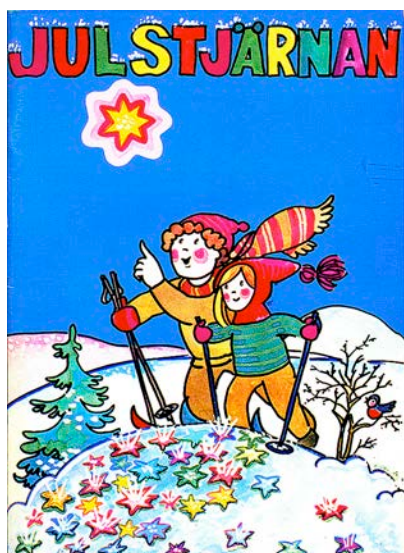
Så gott som varje mening börjar med ”jag” och läsaren får nästan ett minutschema på Johans dag (när han tränar, äter hälsosamt och plottar med teknik), men trots det förblir både han och de andra i persongalleriet sina eg-

na små mysterier. Kvinnorna är väl schablonmässiga till och med för thriller-genren, och just svårigheten att som läsare faktiskt kunna engagera sig i dessa människors öden är kanske romanens största svaghet. För berättelsen har ett bra driv, bitvis slukar jag kapitel på kapitel, och stilistiskt är den ett precisionsverk med sin korthuggna prosa. Boken känns också pinfärskt modern eftersom dess frågeställningar och

på 110:e året

ÅR 1949 publicerade Småbarnens julstjärna en julberättelse av Tove Jansson. I den har muminfamiljen ställt in sin väckarklocka på den första april, men klockan är gammal och opålitlig och väcker i stället familjen till julen.

den hämtade in betydande vinster åt utgivaren Svenska lärarförbundet. År 1973 övertogs tidningen av Barn- och ungdomsbyrån i Borgå stift. Numera är det Församlingsförbundets förlag Fontana Media som är utgivare.

I dag, 110 år efter att idén föddes, har *Julstjärnan* en upplaga på knappt 4 000 exemplar. Jämfört med den första upplagan på 18 000 ex låter det magert, men kanske det är att betrakta som ett smärre mirakel att en tidning överlevt så länge i ett mediemarknad som förändrats så mycket.

Barn läser fortfarande

Och vad händer nu? I dag är det **Maria Eklund**, klasslärare från Jakobstad, som är redaktör för *Julstjärnan*.

Fyller *Julstjärnan* fortfarande ett behov och vilket i så fall?

– Ja det gör den. Barn vill fortfarande gärna bläddra i fysiska tidningar och en tidning som bara utkommer en gång per år är extra spännande. Dessutom är de flesta barn förtjusta i allt som har med julen att göra, säger Eklund.

Hon säger att innehållet måste vara varierat för att alla ska hitta något de gillar.

– Många av barnen i min klass har tilltalats av **Johanna Högvägs** illustration på pärmen, och utseendet är nog överlag viktigt i dag när utbudet på tidningar är så stort.

Hon är glad över att få jobba med en tidning med så lång historia.

– Jag har många vänner som har berättat att de alltid fick *Julstjärnan* när de var barn och tycker att det är väldigt roligt att den fortfarande finns, säger Maria Eklund.

”Barn vill fortfarande gärna bläddra i fysiska tidningar och en tidning som bara utkommer en gång per år är extra spännande.”

MARCUS PREST skriver i Nordic noir-traditionen, tycker Kyrkpressens recensent. FOTO: ROBERT SEGER

händelser har fladdrat förbi i nyhetsflödet de senaste åren. Detta är en roman som vill axla ett ansvar för nutiden, och Prest arbetar sig fram mot en moralisk kärna som verkligen lyfter boken när den kommer. Det finns saker man inte kan försona, men att vara beredd att försöka är stort i sig.

Jämförelser har gjorts mellan *Android* och **Philip K. Dicks** *Blade Runner* (en klassiker på film), och jag

får själv lite vibbar av **Ricard Condons** *The Manchurian Candidate* i några av bokens element. Den eviga frågan om kriget, dess synliga och osynliga offer, och om världens ”onda män” känns minst sagt aktuell. Det här är väl också Nordic noir i ett nötskal: sammanbitna, outgrundliga män och kvinnor som löser mysterier i en dystopisk värld – i dåligt väder dessutom.

JOANNA NYLUND

Glada julgåvor!

En bok är en uppskattad julklapp, för både liten och stor.

18⁹⁰

Monica Vikström-Jokela
& Johanna Sjöström

Bärtil och Hoppa på festen

I den nyaste Bärtil-boken får vi följa med när Bärtil överraskar Isa Gris med en glad Hoppa på-fest på ängen. Alla får och alla kan! Boken anknyter till Folkhälsans och BUU-klubbens Hoppa på-kampanj.

Fler boktips ...

hittar du i Fontana Medias julkatalog, som ingick i Kyrkpressen nr 46. Julkatalogen och böckerna finns också på:

www.fontanamedia.fi

Pop-up-julförsäljning

Måndagen den 14 december kl. 10–18 dukar Fontana Media upp en bokhandel för en dag på Sandvikskajen 13, vån. 1 i Helsingfors.

Kl. 18 blir det visning av Eva Hellstens smalfilm från Församlingsförbundets resa till Mellanöstern år 1965.

Glögg och Kalles dadelkaka. Välkommen!

Fontana Media
www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

PSALMVÄVEN DECEMBER

1 V	2 K	3 E	4 O	5 J	6 U		7 L	8 R	9 E	10 T	11 M	12 P	13 R		14 G	15 B	16 K	
17 A	18 L	19 E	20 N	21 F	22 P	23 C	24 L	25 R	26 I	27 B		28 U	29 J	30 P	31 H	32 X	33 F	34 L
35 N	36 B	37 T	38 R		39 J	40 D	41 I	42 F	43 S	44 A	45 G	46 T	47 B	48 L	49 V	50 F	51 N	52 J
53 A	54 C	55 O	56 E	57 K	58 P	59 X		60 S	61 T	62 P		63 B	64 X	65 U	66 J	67 L	68 R	69 N
70 X	71 F	72 K	73 P	74 I	75 L	76 C	77 U	78 A		79 V	80 P		81 N	82 M	83 X	84 D	85 I	86 L
87 P	88 R	89 H	90 G	91 J	92 P		93 E	94 J	95 I	96 V	:	97 A	98 M		99 T	100 S	101 O	102 B
103 L	104 P	105 U	106 D	107 C	108 N	109 R	110 X	111 J	112 L	113 V	114 G	115 I	116 H	!	117 A	118 R	119 C	120 K
121 P	122 T	123 N	124 E	125 B		126 F	127 G		128 S	129 V	130 L	131 U		132 A	133 R	134 X	135 M	!

Konstruerat av ANN HUSMAN

A Befäl 53 117 17 132 44 97 78

B Där bank sorterar småmynt? 15 36 125 27 102 47 63

C Bra att ha för cyklist 76 107 119 23 54

D Avled 106 40 84

E Här studerade Luther 124 3 93 19 56 9

F Vill man ej få av björn 33 71 126 21 50 42

G Kan församling kallas 45 114 14 127 90

H Gräsmark 89 31 116

I Lackas av somliga 74 115 26 95 85 41

J Är Kolmården 111 91 94 29 39 5 52 66

K Root som fick Nobels fredspris 1912 2 120 57 16 72

L Är vissa labbar 86 34 130 75 18 7 24 103 48 112 67

M Är den slipade inte född 11 135 82 98

N Efterrätt 35 51 81 20 108 123 69

O Nunneplagg 4 101 55

P Plastmuggar 92 58 87 30 80 12 121 62 104 22 73

R Hårt kritiserad 25 68 118 38 13 109 88 8 133

S Pryder teknologmössa 100 43 128 60

T Initierad 61 37 99 122 10 46

U Av den orsaken 131 105 6 28 77 65

V Fick mera formellt 79 113 1 129 49 96

X Notoriskt trängt för kamel 83 110 70 32 64 59 134

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-X. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A53, den andra A117 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-X bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra Psalmväven är psalm 210, vers 2, som börjar med orden "Där blir Guds vilja uppenbar". Vinnare i förra Psalmväven är: **Rose-Maj Malmberg**, Borgå, **Brita Tammi**, Korpo och **Annika Nygård**, Åbo. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 5.1.2015. Märk kuvertet "December-Psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalms nr och vers i Psalmboken: .....

Som börjar med orden: .....

Namn & adress: .....

.....

STUDENTKÖRER JULKONSERT

Gammalt i ny tolkning

Akademiska Damkören Lyran och Akademiska Sångföreningen bjuder i år på välbekanta jul-sånger i ny tappning. De härstammar från Akademiens arrangemangstävling för julmusik år 2013.

Konserter: 16.12 kl. 18.30 i Munkshöjdens kyrka, Raumovägen 3 samt 18.12 kl. 18.00 & 20.30 i Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12.

JUL TILLSAMMANS

Julafton i Johannes storfamilj

En julafton för dig som inte kan, orkar, eller vill stålla till med allt ståhej själv. Vi bjuder på julmiddag, glada julsånger, ringlekar och en varm och mysig gemenskap. Kvällen inleds med julbön och avslutas med julnattsmässa och däremellan hinner man både klä granen, äta julmiddag och spela brädspel. Välkommen med, för hela julafton eller under en del av kvällen.

Anmälningar till Johannes församling 09 2340 7700 / 09 2340 7711 eller johannes.fors@evl.fi senast 11.12.

kande Sofia Lindroos och Alexandra Blomqvist

Familjecafé: må. 14.12 kl. 9.30–12 i Martinisti, Bredängsv. 2
Barnens julandakt: ons. 16.12 kl. 9 i Trollebo daghem, Vidjejr. 2 & kl. 10.30 i Folkhälsanhuset Vallmov. 28. S. Lindroos och A. Blomqvist
Familjecafé: ons. 16.12 kl. 13–15 i klubbrymmet i Brännmalmen, Kornv. 10.
Barnens julandakt: to. 17.12 kl. 9.30 och 10 i S:t Martins kapell. S. Lindroos och A. Blomqvist
Juljazz: må. 14.12 kl. 18 i S:t Lars kapell, stora salen, Prästgårdsgr. 3. Mathias Sandberg & Maria Hortans uppträder. Inträde 10€ till förmån för Finlands Sjömanskyrka.
ViAnda-kören: uppträder to. 17.12 kl. 14 på pensionärernas julfest på Foibe, Sjukhusg. 7. Dirigent A. Ekberg.
De vackraste julsångerna: to. 17.12 kl. 18 i Bagarstugan, Kurirv. 1, med K. Andersson och A. Ekberg.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Konsert: to. 3.12 kl. 19 i Ekenäs kyrka. Sång över vita skogar-julstämning med jazznyans.

Johanna Grüssner & Stefan Jansson kvartett. Fritt inträde, program 15 €.

Högmässor/gudstjänster 6.12:

Kl. 10 Ekenäs kyrka GDT tvåspråkig. T. Wilman, N. Burgmann.

Kl. 12 Bromarvs kyrka. Uppvakning. S. Söderlund, P. Nygård.

Kl. 12 Snappertuna kyrka. Uppvakning. T. Wilman, N. Burgmann.

Kl. 10 Tenala kyrka GDT. Uppvakning varefter kyrkkaffe i Tenala FH. S. Söderlund, P. Nygård.

Konsert: ti. 8.12 kl. 19 i Ekenäs kyrka. Jean Sibelius 150 år. MURAS. Fritt inträde.

Julkonsert: on. 9.12 kl. 19 i Ekenäs kyrka. Flottans musikkår. Fritt inträde, program 5 €.

Julkonsert: to. 10.12 kl. 19 i Ekenäs kyrka. Västnyländska kammarkören. Fritt inträde, program 10 €.

Välgörenhetskonsert: fr. 11.12 kl. 18 i Ekenäs kyrka. "En musikgåva till invånarna på Mjölbolsta o. Raseborg Resort". Musikinstitutet Raseborg med vänner sjunger och spelar. Fritt inträde, programblad till frivillig avgift säljs till förmån för ortens flyktningar.

Högmässor/Gudstjänster 13.12:

Kl. 10 Ekenäs kyrka. A. Lindström, N. Burgmann.

Kl. 10 Tenala kyrka. S. Söderlund, S. Lindroos.

Kl. 12 Bromarvs kyrka. S. Söderlund, S. Lindroos.

Kl. 16 Snappertuna kyrka, Musik-AND De vackraste julsångerna. A. Lindström, N. Burgmann.

Luciakröning: sö. 13.12 kl. 18 i Ekenäs kyrka.

De vackraste julsångerna: ti. 15.12 kl. 17.30 i Österby FH. Barnvänligt

med allsång, ringdans, glögg och pepparkaka.

De vackraste julsångerna: ti. 15.12 kl. 19 i Tenala kyrka. Allsång, körsång, solosång, Tenala-Bromarv Lucia.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Uppvakning vid de stupades gravar på självständighetsdagen:

sö. 6.12 kl. 13 i Degerby och kl. 13.30 i Ingå.

Självständighetsdagens tvåspråkig gudstjänst: sö. 6.12 kl. 14 i Ingå kyrka. Hellsten.

Bibelgrupp: må. 7.12 kl. 18.30 i Prästgården. Hellsten.

Höstens sista matsivering: ti. 8.12 kl. 11.30–13.00, 4 €/person, i församlingshemmet. Sköld-Qvarnström.

Syfoeren: ons. 9.12 kl. 14 i Prästgården. Björklöf.

Familjecafé (höstens sista): to. 10.12 kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet källarvåning. Eklund, Lindström.

Kyrkofullmäktige sammanträde: to. 10.12 kl. 18 i församlingshemmet.

Israeliska danser: fre. 11.12 kl. 18 i församlingshemmet källare. Unnerus.

Högmässa: sö. 13.12 kl. 10, 3. s. i advent, i Degerby kyrka. Sjöblom. Kyrkkaffe på Rosenberg.

Julbasar: sö. 13.12 kl. 15–20. Försäljning av bakverk, handarbeten mm. Syfoeren.

De vackraste julsångerna: sö. 13.12 kl. 16 i Ingå kyrka. Sjöblom, Gustafsson Burgmann, kyrkokören.

Församlingsträffens julfest: ons. 16.12 kl. 14–16 i Prästgården. Lindström, Sjöblom.

KARIS-POJO

Tvåspråkiga gudstjänster 2:a advent, Sö 6.12

kl. 10.30 i S:t Olofs kapell, Karis. kl. 11.45 Kransnedläggning på hjältegravarna i Karis

kl. 12.30 Kransnedläggning på hjältegravarna i Svartå.

kl. 12.30 Kransnedläggning på hjältegravarna i Pojo.

kl. 13.00 i S:ta Maria kyrka, Pojo.

Förbön och lovsång, To 10.12:

kl. 19 Gemenskap över gränserna i S:ta Katarina kyrka, Karis.

Kvällsmässa med Taizé-sånger, To 10.12:

kl. 19 i Svartå kyrka

Gudstjänst och högmässa 3:e advent, Sö 13.12

kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis. Koralkör medverkar.

kl. 12 i S:ta Maria kyrka, Pojo.

Mera info: www.karis-pojofoersamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 6.12. kl. 11: Självständighetsdagens tvåspråkiga gudstjänst i Virkby kyrka.

Ti 8.12. kl. 13.30: Svenska kretsen samlas i Virkby kyrka. Julfest med gröt. Kuismanen och Nurmi. Taxi.

Lö 12.12 kl. 14: De vackraste julsångerna i Lojo kyrka.

Sö 13.12. kl. 18: De vackraste julsångerna & Lucia-kröning i Virkby kyrka.

Sö 20.12. kl. 13: Högmässa med de vackraste julsångerna i Virkby kyrka. Kuismanen. Kyrkkaffe och kyrktaxi.

OBS. Info om kyrktaxi och om taxin till svenska kretsen: Ring 0400 303963 Juslen ifall man behöver taxi, dagen innan och priset samma 5 euro. Sprid gärna infor så att ingen blir utan taxi.

Överraskande återseende

Här kommer en solshistoria i anknytning till Johannes församlings födelsedagsfest den 29.10.

Undertecknad firade sin fest den 7.5. Den 29.10 var jag med som sällskap åt min klasskamrat Gretel (med födelsedag i december). Vi fick ta del av ett trevligt program med sång av dagisbarnen, instrumental-musik och tal till oss seniorer. Trakteringen var fin

och god som vanligt och när jag står och tar för mig av tårterna hör jag en röst: "känner du inte igen mig?". Och visst gör jag det. Det är min över 95 år gamla klasskamrat Dolly. Där sitter vi alltså vid det långa festbordet, tre forna klasskamrater årgång 1927 från förberedande småskolan i Kronohagen. Gretel och jag har alla dessa år hållit kontakt med varandra, besökt var-

andra och vi känner varandras familjer. Gretel har haft telefonkontakt med Dolly som bor på servicehem. Som skolbarn bodde vi nära varandra i samma kvarter.

Tack vare Johannes församlings födelsedagsfest träffas vi alla tre nu igen efter 88 år för att fira de 95 åren tillsammans. Ganska fantastisk.

I detta sammanhang vill

jag å våra vägar tacka församlingen hjärtligt för festen. Ett stort tack till våra alltid lika glada och vänliga diakonisser Barbro och Karin för en säker jobbig förberedelse inför tillställningen. Till Gunvor som varit sjukledig en tid önskar jag god bättring å det snaraste.

■ SILVA SALVÉN

SARA SARIN föreläser om Johan Backman i Karleby sockenkyrka.

Kyrkomålaren från Nedervetil

I samband med svenska veckan i november passade aktiva inom församlingarna i Karlebynejden på att uppmärksamma en av vårt lands produktivaste och skickligaste kyrkomålare, nämligen Johan Backman från Bast i Nedervetil.

Johan Backman gick bort för 250 år sedan, men många av hans mästerverk är bevarade bland annat i kyrkorna i Karlebynejden. Intresserade fick delta i en rundtur med buss som startade vid den medeltida sockenkyrkan på Kyrkbacken i Karleby. Altaruppsatsen här är målad av Backman. Likaså är den gamla predikstolen, hämtad från Stockholm på 1600-talet, utsmyckad av Backman.

Rundturen med kyrkoherde Anders Store som färdledare fortsatte via Bastbacken i Nedervetil, kyrkomålarens födelseplats, och vidare

ALTARUPPSATSEN I Kronoby kyrka. Bilderna målades ursprungligen för en äldre kyrka.

till Nedervetil kyrka. Predikstolen i denna kyrka är helt och hållet tillverkad av Backman, som också är känd som en skicklig träsnidare. Också den gamla ursprungliga altartavlan från 1741 som föreställer nattvarden kan beundras här, placerad intill predikstolen. I Nedervetil kyrka finns ytterligare två målningar av Backman.

Färden fortsatte till Terjärv

kyrka, där altaruppsättningen är målad av Backmans lärning Erik Westzyntius d.y. 1775–1777.

Följande mål för resan var Kronoby kyrka där både altaruppsättning och predikstol är gjorda av Backman. Kronoby kyrka är byggd i nyklassisk stil, Backmans bilder är målade i barockens anda, en smärre kollision mellan stilarterna. Orsaken är att

bilderna målades för en äldre kyrka som revs och att altaruppsatsen och predikstolen flyttades till den nya kyrkan som byggdes 1822. Trots detta kan man påstå att de förnästa alstren av Backman kan ses i denna kyrka.

Johan Backman föddes 1706 i Nedervetil. Han gick i lära hos tapetmakare Johan Schönfeld i Västerås, och erhöll mästarebrev 1741, varefter han flyttade till Gamlakarleby där han gifte sig med Maria Laiberg. De fick nio barn. Backman avled 1765.

Under rundturen i Karlebynejden fick vi höra konstvetaren Sara Sarin och konstnär Bo Aurén från Karleby samt Håkan Vikström från Kronoby berätta om kyrkobyggnaderna, altartavlorna och andra detaljer på ett kunnigt och intressant sätt.

■ CHRISTER STORE

"I väntans tider.."

körkonsert i advent
Matteus kyrkan
fredagen den 4.12 kl.19

Matteus' kyrkokör,
Sibbo kyrkokör
Östersundom sångkör
Matteus/Arbis Gospel

Fridfull jul och ett välsignat Nytt År!

 <p>Touring Partner Tel. 0500-162 120</p>	 <p>VÖRÅ KOMMUN VÖYRIN KUNTA www.vora.fi / 06-382 1111</p>	 <p>Stenhuggeri Levander tel. 09-387 6284</p>
 <p>Taxi Kurt Öhman Oy Tfn. 0400-506929</p>	 <p>KONTAKTOR Oy AB Tel. 06-317 7900</p>	 <p>Nagu Apotek Nauvon Apteekki (02)465 1414 Korpo Apotek Korppoon Apteekki (02)463 1366</p>
 <p>ORAVAIS TEATER www.oravaisteater.fi</p>	 <p>Malax Kommun www.malax.fi</p>	 <p>Grankulla Stad www.grankulla.fi</p>
 <p>brasserie www.brasserie.fi</p>	 <p>Fiskaffär Snickars Ab Tel. 050-527 2306</p>	 <p>Nynäs Golv Ab</p>
 <p>RAITISMAJA ÄKÄSLOMPOLO, KOLARI, YLLÄS www.nykter.fi www.raitismaja.fi</p>	 <p>Jeppo Kraft Andelslag Tel. 06-788 8700, fax 06-788 8749</p>	 <p>Werthmanns Begravningsbyråer Ab Werthmann Oy www.werthmanns.com</p>
 <p>CJ-Center Kb Jonny's Försäljningstjänst www.cjcenter.fi</p>	 <p>MASKINSERVICE • KONEHUOLTO MARANDER www.marander.fi</p>	 <p>ENEBERGS BEGRAVNINGSBYRÅ Tel. 018-19028 www.enebergs.ax</p>
 <p>VVS & EL ENERGIINGENJÖRERNA STAGNÄS & NYLUND LVI & SÄHKÖ ENERGININSINÖÖRIT (06)345 1270</p>	 <p>Malax Blomstercenter-Begravningsbyrå AB mbb@pp.malax.fi www.malaxbegravningsbyra.fi</p>	 <p>Kilen Kili www.kilen.fi</p>
 <p>pan·rama LUNCHRESTAURANT - LOUNASRAVINTOLA pan·rama garden www.panoramavasa.fi</p>	 <p>M BRÖMAN Kungsg. 8, Ekenäs 019-246 2949 Köpmansg. 4, Karis 019-230 161</p>	 <p>LOCUS www.locus.fi</p>
 <p>Karleby Stad Tel. 06-828 9111 www.karleby.fi</p>	 <p>VAASAN RAKENNUSKORJAUS VASA BYGGNADSREPARATION (06)320 9100 www.vaasanrakennuskorjaus.fi</p>	 <p>LURENS LURENS SOMMARTEATER I PERNA ÖNUF, tel. (019)532 412</p>
 <p>Restaurant GH "det lilla extra" www.restaurantgh.fi</p>	 <p>Begravningsbyråer NYMAN & Co Ab www.hautausnyman.fi</p>	 <p>Nykärläns stad Småstad som bäst</p>

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 4.12 Claus Terlinden, Karis **Lö** 5.12 8.53 Familjeandakt. Gunborg Lindqvist berättar om det andra adventsljuset (repris från 7.12.2013). **Må** 7.12 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors **Ti** 8.12 Cecilia Paul, Helsingfors **Ons** 9.12 Lucas Snellman, Vanda **To** 10.12 Minna Silfvergrén, Lovisa. **Fre** 11.12 Claus Terlinden, Karis **Lö** 12.12 Familjeandakt. Gunborg Lindqvist berättar om det tredje adventsljuset (repris från 21.12.2013). **Må** 14.12 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors **Ti** 15.12 Minna Silfvergrén, Lovisa **Ons** 16.12 Maria Boström, Föglö **To** 17.12 Lucas Snellman, Vanda.

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 4.12 Helene Liljeström, Sibbo **Lö** 5.12 17.58 Ett ord inför helgen, Helsingfors domkyrka. **Sö** 6.12 Erik Vikström, Borgå **Må** 7.12 Bevarade ord: Julberättelser. Redaktör: Hedvig Långbacka **Ti** 8.12 Anni Maria Laato, Åbo **Ons** 9.12 Hans Växby, Vanda **To** 10.12 Ortodox aftonbön. Metropoliten Elia, Uleåborg. **Fre** 11.12 Helene Liljeström, Sibbo **Lö** 5.12 17.58 Ett ord inför helgen, Tölö kyrka i Helsingfors. **Sö** 13.12 Erik Vikström, Borgå **Må** 14.12 Bevarade ord: Julberättelser. Redaktör: Hedvig Långbacka **Ti** 15.12 Gunilla Teir, Lappfjärd **Ons** 16.12 Heidi Salonen, Helsingfors **To** 17.12 Silva Lahti, Helsingfors.

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 6.12 kl. 12.00 Självständighetsdagens ekumeniska festgudstjänst från Helsingfors domkyrka. Predikant: Kaarlo Kalliala. Liturger: Hannu Varkki och Monica Heikel-Nyberg. Assistent: Teemu Sippo, Stefan Sigfrids och Pinja Kauko. Organist: Hannu Viitonen. Kantor: Inka Kinnunen. Körledare: Seppo Murto. Kör: Dominante. Musiker: Anna-Kaisa Pippuri, oboe. Textläsare: Sanni Grahn-Laasonen. Svensk kommentar: Öivind Nyquist. Samsändning med Yle Radio 1 och TV1. **Sö** 13.12 kl. 13.03 Gudstjänst med Helsingfors svenska metodistförsamling. Predikant: Tuula Sahlén. Mötesledare: Nils-Gustav Sahlén. Organist och körledare: Luut Klaver. Kör: Pro Christo. Musiker: Petri Heimonen, saxofon, flöjt. Textläsare: Nils Andersson.

HIMLALIV

Offer för övergrepp

Kan man förlåta allt eller är det viktigare att förlåta sig själv är frågan som **Nina Wredlund** har funderat över efter att hon utsattes för sexuella övergrepp under sin tonårstid inom församlingen. Yle Fem må 7.12 kl. 18.30, repris sö 13.12 kl. 14.20.

Din dröm föds ur nuet

Vi kommer inte alltid ihåg våra drömmar men om vi gör det så öppnar sig en källa till självkännedom, säger **Virva Nyback** som är utbildare i självärd, drömgruppsledare och präst. Yle Fem må 14.12 kl. 18.30, repris sö 20.12 kl. 14.45.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Önskar hyra i H:fors, gärna nära Arcada. Är 21 år från Österbotten, skötsam o rökfri kille. Tel 0407587785

Veterinärstuderande i slutskedet av studierna söker förmånlig lägenhet i södra Helsingfors. Också möblerade beaktas. Rökfri, inga husdjur. Tel: 044-0355000/Henrik

Skötsam 27-årig man söker lägenhet i centrala Helsingfors. Företagare, taxägare. 0405823234

Studerande ällänning söker lägenhet i centrala Helsingfors. 0400823298

UTHYRES

Rymlig tvåa i välskött husbolag i Karabacka Esbo. Nyrenoverat kök, stort klädrum och glasad söderbalkong mot gården. Hyra 820 € + vatten. Tel: 050-5722796/Monica

Vacker tvåa i Mejlans, Rönnevägen. Lugn omgivn. Nyrenov. Fullt utrustad. Mublerad eller omublerad. 860€. 0443378300. Besök!

Julförsäljning i Jakobstad, Kanalesplanaden 23 (fd. Makuuni)

Billiga väskor, plånböcker, handskar, babytossor, pannband m.m.

Siv Slotte Kb
Tfn 050-306 2622

FÖRMÅNLIGA MATTOR!

VÄLKOMMEN IN!

Kantlax väveri

0500-166084 www.kantlaxvaveri.fi

OUTLET -50%

Stort varusortiment

Kb S. Sandlin Ky

LEDIGA TJÄNSTER

DU KANTOR-KOM OCH JOBBA MED OSS!

till Lapträsk svenska församling och Liljendal församling

Ditt tjänsteställe är i Lapträsk. Du arbetar 50% i Lapträsk svenska och 50% i tvåspråkiga Liljendal som är grannförsamlingen (10 km mellan kyrkorna). Vi har ett arbetslag som alla jobbar i båda församlingarna.

Till församlingarna hör sammanlagt ca 2000 medlemmar. Vi har ett livligt musik- och körliv. Kantorstjänsten förutsätter av biskopsmötet godkänd kantorsexamen, s.k. C-tjänst och lönen är satt i kravgrupp 503. Den som blir vald till tjänsten ska vara konfirmerad medlem i ev. luth. kyrkan och kunna presentera brottsregisterutdrag. Utmärkta kunskaper i svenska och nöjaktiga kunskaper att förstå finska krävs. Goda kunskaper i finska ses som en fördel. Egen bil är önskvärd. Ansökan jämte bilagor riktas till Församlingsrådet i Lapträsk svenska församling, Lapträskvägen 20 C 2, 07800 Lapträsk **senast 15.12.2015 kl. 12**. På förfrågningar svarar kyrkoherde Stina Lindgård tfn 050 382 7524.

Petalax församling söker en vikarie (moderskapsvikariat) för sin församlingssekreterare

Vikariatet är 58% av heltid.

Vikariatet förutsätter lämplig utbildning och erfarenhet. I arbetet ingår kundservice, kansliuppgifter, sekreteraruppgifter samt informations- och ekonomisekreteraruppgifter. Kunskaper i webbpublicering och ADB-vana räknas som merit.

Medlemskap och konfirmation förutsätts av den sökande. Lön enligt 58% av kravgrupp 402. Vikariatet tillträds enligt överenskommelse. Språkkunskapskraven är god muntlig och skriftlig förmåga i svenska samt nöjaktig förmåga att förstå finska.

För förfrågningar om vikariatet ring församlingssekreterare Monica Hofman, 06-3470274, 050-5837353 eller kyrkoherde Mats Björklund, 050-4104226.

Sänd din ansökan till:

Petalax församling, Petalax Kyrktået 12, 66240 Petalax

Ansökan ska vara oss till handa **senast den 17.12 kl.13.00**.

KUSTENS RANNIKON IT-CENTRAL KESKUS

Söker en IT-stödperson på heltid i arbetsavtalsförhållande tillsvidare.

Arbetsplatsen är Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet, Ebba Brahe Esplanaden 2, 68600 JAKOBSTAD. Arbetet kan påbörjas så snart som möjligt eller enligt överenskommelse.

IT-stödpersonen bör ha lämplig examen på institutnivå eller motsvarande utbildning jämte kunskap om IT verksamhet samt tillräcklig arbetserfarenhet inom området. Av IT-stödpersonen krävs god förmåga att använda svenska i tal och skrift samt god förmåga att använda finska i tal och skrift. Kunskaper i engelska och/eller tyska är en merit. Lön enligt KyrkTak, kravgrupp 501. Prövotiden är 4 månader. Arbetstagaren ska före arbetsavtalet undertecknas inlämna ett godtagbart läkarintyg över sitt hälsotillstånd.

För mer information kontakta dataadministrationschef, Erland Sundqvist, tfn 0403100494, e-post erland.sundqvist@evl.fi.

Skriftliga ansökningar med CV och arbetsintyg riktas till direktionen för Kustens IT-central, Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet, PB 34, 68601 JAKOBSTAD. Ansökan skall vara IT-centralen tillhanda **senast 18.12.2015 klo 16.00**. Märk kuvertet "IT-stödperson". Handlingarna returneras inte.

KYRKOSTYRELSEN[†]

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Vårt huvudkontor finns i Helsingfors men mindre verksamhetsställen finns på flera orter. Kyrkostyrelsens personal uppgår till cirka 400 inklusive Kyrkans servicecentral i Uleåborg.

Vi söker en PERSONALCHEF

för anställning i tjänsteförhållande. Personalchefen har i uppgift att svara för Kyrkostyrelsens personalstrategi, personalförvaltning och personalutveckling. Personalchefen leder personalförvaltningsteamet, rapporterar till Kyrkostyrelsens kanslichef och är medlem av Kyrkostyrelsens ledningsgrupp.

Ansökan inklusive bilagor riktas till Kyrkostyrelsen via den elektroniska rekryteringstjänsten på adressen sakasti.fi/tyopaikat senast 21.12.2015 kl. 12.00. Frågor besvaras av kanslichef Jukka Keskitalo, tfn (09) 1802 201 (2.12. kl. 9.30-11.30, 4.12. kl. 12-15, 7.12. kl. 9.30-11.30 och 17.12. kl. 12-14).

Hela annonsen och mera information om behörighetskraven finns på adressen sakasti.fi/tyopaikat.

www.evl.fi/rekrytering

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons när du hela Svenskfinland.

Du når oss på:
044 027 0293,
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi
www.kyrkpressen.fi

Petrus söker församlingssekreterare

www.petrusforsamling.net för våren 2016

INKAST PATRICK WINGREN

Hängivet på väg

SÅ ÄR vi här vid den här tiden på året igen. Vi stiger in i en period av väntan på något. Exakt vad vi väntar på, och varför, är inte alldeles givet.

Vi berörs på så olika sätt av julen. För många är det just då familjen samlas, i en atmosfär av välvilja som vuxit in i oss sedan barnsben. För andra är julen en ständigt återkommande, tung ihågkomst av det som inte längre finns: åkenskabet, föräldrarna, sammanhanget, tillhörigheten.

ÄNDÅ TRIVS de allra flesta med tiden före jul. Att ana något, att leva i förväntan, är ett av de rikaste tillstånd människan kan befinna sig i. Det finns en riktning, en aktivitet, en hängivenhet i att inte vara framme – oavsett om själva målet rymmer djup glädje eller tärnande vemod.

En tid av förväntan ger också ankomsten, upplösningen, en speciell tyngd. Det här vet den del av den kristna kyrkan i vilken fastan inför julen utgör en nödvändig balans till påskens förberedelseperiod. Väntan på liv, väntan på död, väntan på liv. Det här vet också den kommersiella sektorn, som skickligt välkomnat den energi som söker efter att kanaliseras.

NÄR VI FIRAR jul gör vi det i en sällsam blandning av kristen tradition och folkliga ritualer, ackompanjerade av marknadsekonomins penetrerande toner. Kristendomen är traditionellt stark i vårt land, men har definitivt backat tillbaka och berett rum för det som människan tror sig behöva och vilja ha. Jag tycker det här blir alldeles särskilt tydligt under julen.

Kanske vi har blivit för bekväma, byggt hyddor på berget. Kanske vi i en strävan efter att kunna greppa det förunderliga budskapet – det att ett barn blivit oss fött – tar något för givet, paketerar in det hela och ger oss det själva som present, år efter år. Jag vet inte säkert, men jag tycker mig ana att trygghet blivit bekvämlighet, att försäkran blivit kapital.

UNDER MINA ÅR i USA såg jag en annan typ av jul. I ett samhälle där det inte lika självklart går att luta sig tillbaka på det kristna arvet blev "God Jul" i massmedia omsatt till det omfamnande och samtidigt utslätade "Glad Ledighet". En mångkulturell metropol som New York närmar sig den stora högtiden under andra premisser. De enda konstanterna är förväntan och marknadens driftighet.

Mitt i förvirringen uppstod en längtan hos mig. Jag lyssnade på Bachs julatorium på de traditionella dagarna, från julafton till trettondag. Och så frikyrkobarn jag är hittade jag mig själv i Svenska kyrkan på Upper East Side under julbönen. Levande vita ljus i takkronorna har aldrig varit så vackra som då.

Patrick Wingren är en samhällspolitiskt aktiv musiker från Jakobstad.

DANS FÖRDOMAR

Inget hedniskt med heliga danser

Irmeli Lehtonen skriver i KP 47 den 19.11 att det känns mycket främmande för henne att dansa i kristna kyrkor. Hon associerar den heliga dansen till röda kläder i Åbo Domkyrka och Johanneskyrkan i Helsingfors, och till hedniska tempel. Jag har full förståelse för enskilda upplevelser och respekterar Irmelis erfarenhet. Samtidigt vill jag ta fasta på några felaktiga bilder som framställs i inlägget.

Det är sant att Finnhorn-kommuniteten, som Lehtonen tar spjörn mot, har nyandlig bakgrund. Jag kan förstå att någon kan uppleva vissa av de influenserna som opassande i kyrkan. Men det är ändå dessa danser som oftast går under namnet cirkeldans eller fredsdanser. Konceptet med Helig dans har inspirerats av de danserna men, åtminstone i Sverige, helt och hållet vuxit upp inom kyrkans "hägn" med Maria Rönn och andra. Maria Rönn valde uttryckligen att använda benäm-

"I den kristna traditionen finns det mycket tungsinta steg för Kyrie, pilgrimsdanser för livsvandringen och mer uppspelade steg för Gloria, glädje över uppståndelsen – den är en väldigt rik källa att ösa ur."

ningen Helig dans för att ta avstånd till vissa delar av Finnhorngemenskapen. I Helig dans-traditionen har man utarbetat rörelseböner till Taizésånger eller meditativa steg till psalmer, andaktsvisor, tideböner och lovsångsmusik från olika tidsperioder. Givetvis väljer en del dansledare att också använda judisk- och balkaninspirerad folkmusik till sina gemenskapsdanser, men det är inget "hedniskt" med det!

De som utövar Heliga dans i Finland har inga enhetliga dräkter. Valet av klädsel när man medverkar i en gudstjänst görs alltid från fall till fall och gärna med tanke på den litur-

giska färgen eller andra teman som är aktuella i den andakt man är delaktig i. Oftast, som artikeln med Tiina Saraaho i KP 45 den 5.11 beskrev så fint, utövas dock Helig dans som en bönestund i församlingshemmet, likställd med församlingens bibelstudier och barnverksamhet. Det är ingenting som görs för att visas upp, men passar även som inslag i kyrkans förbön, trosbekännelsen eller andra delar av mässan.

Ytterligare skulle jag vilja lyfta fram att dansen har djupa rötter i de kristna traditioner där det faktiskt är just martyrer och den korsfäste som det dansats kring. Speciellt i kyr-

kosten kan vi se tydliga spår av detta. Oftast är det änglarna och de heliga som dansar i sin tillbedjan kring Gud. Men bland annat i Ingå medeltida kyrka hittar du dansen porträtterad på väggen, där både biskopar, bönder och präster dansar med döden. Dans har varit en naturlig del av passionsspel och firandet av högtider som jul och påsk, både i östlig och västlig tradition. I den kristna traditionen finns det mycket tungsinta steg för Kyrie, pilgrimsdanser för livsvandringen och mer uppspelade steg för Gloria, glädje över uppståndelsen – den är en väldigt rik källa att ösa ur. Min förhoppning är att vi skall kunna återanknyta till vårt kristna arv i och genom dansen, samt att allt fler församlingsbor skall få upp ögonen för denna mångsidiga form av tillbedjan.

Laura Hellsten
doktorand vid Åbo Akademi

FAMILJ FLYKTINGPOLITIK

Så handlar inte kristna

Att verka för att familjer inte skall förenas; är det förenligt med kristen etik? Borde vi i västvärlden inte kunna enas om att sådant inte är lämplig taktik?

Hur kan en flykting anpassa sig till ett land som hindrar henne leva sitt familjeliv, kallt och konsist klipper av kärleksbandet som ger trygghet och framtidsperspektiv?!

Utan familj är det svårt att integreras i ett samhällsklimat som blir allt kyligare. Vill vi då att flyktingen ska deporteras tillbaka till terrorn på Isis revir?!

Så får vi väl inte behandla vår nästa, så skulle hon knappast behandla oss! Om vi inte prioriterar allas vårt bästa, är vi snart själva offer för ondskan, förstås ...

HÅKAN STRENG
Jakobstad

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ
Kungsg. 7, 10600 Ekenäs
henricson.kietz@surfnet.fi

050-555 3616
0400-470 709

Oy Majatalo Box Vårdshuset Ab

- Ekologinen majatalo
- Kahvila ja kokouspalvelut
- Ekologiskt vårdshus
- Café och mötestjänster

TERVETULOA! www.majatalobox.fi VÄLKOMMEN!

Spjutsundintie 103 Spjutsundsvägen
01190 Box (Sipoo, Sibbo), ☎ 050 592 4255

Uuttalokua - Mera fart i livet

Rör på dig även på vintern med en äkta inhemsk

ESLA sparkstötting
- ihopfällbar
- flera storlekar

ESLA sparkcykel
- stadig och trygg
- säkerhetstestad (CE-märkt)

Tillverkad i Finland av E.S. Lahtinen Oy, Seinäjoki, p. (06) 4299 400, esla@esla.fi
Fråga efter närmaste återförsäljare av ESLA hjälpmedel för rörelse och funktion. Mera information www.esla.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT EKONOMI

"Ekonomerna predikar redan som prästerskapet."

Sixten Korkman intervjuad av Radio Dei tycker att ekonomer borde vara försiktiga med att predika olika vägar till ekonomisk räddning.

KLIPP VÄRLDEN IDAG

Medmänsklig ledstjärna

På individuell nivå kan alla ta ett ansvar. Ett ansvar för hur vi ser på och bemöter asylsökande. Ser vi asylsökande personer och familjer som våra medmänniskor? [...] Medmänniskor, som kan löpa

risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. [...] Medmänsklighet måste fortfarande vara ledstjärnan.

Ruth Nordström på ledarplats.

Ha en perfekt julklapp i skjortärmen

APPLE WATCH

Hovrättsplanaden 19, 65100 Vasa |
06-3197780 | www.itronic.fi

itronic | Apple
Premium Reseller

Kräver iPhone 5 eller senare. TM och © 2015 Apple Inc. Alla rättigheter förbehålls.

Det var adventsgudstjänst, och fyraåriga Anton besökte kyrkan för första gången. Han frågade: - Mamma, är det tävlingar här? Titta, de har tagit fram pokalerna! Anton pekade på nativardskålen.

599€

Nya Sony
**Xperia Z5
Compact**

ASUS X751LAV
17" bärbar med 8GB
minne

599€

599€

Lenovo Z50-70

Kraftfull familjedator med dedikerat grafikort

49€

Techtoys 1:14 Truggy Bullet

209€

ACER G276HLA bid 27"

Mycket skärm för pengarna

Gratis felsökning

Kom in med din dator till oss så gör vi en gratis felsökning och berättar vilka åtgärder som kan göras.

multitronic

Beställ på nätet, hämta från butiken
www.multitronic.fi

Vasa
Korsholmsplanaden 38
65100 Vasa
06-3197700
Mån-Fre 09 -18

Jakobstad
Alholmsgatan 5
68600 Jakobstad
06-3197720
Mån-Fre 09 -17
Lör 10 -14

Åland
Torggatan 10
22100 Mariehamn
Tel: 045 7360 0001
Mån-Fre 10-17
Lör 11-15